

LADONJA

VJERSKI INFORMATIVNO KULTURNI LIST
GODINA XXX □ I-2 (290) □ SIJEĆANJ-VELJAČA 2010.

Cijena 8 Kn

BISKUP I. MILOVAN:

*Proglašenje Bulešića blaženim
bio bi veliki Božji dar*

DR. J. GRBAC:

Festival demokracije ili podjele?

SJEĆANJA BOŽE MILANOVIĆA

MONS. I. PRENĐA:

Prijatelj Istre

KORIZMA: Priprava za Uskrs

Crkva Sv. Blaža u Vodnjanu

Trebalo je četrdeset godina, 13 tisuća zlatnih dukata, deset godina samodoprinos žitelja i prikupljanja ušteđevina bratovština da bi se 1850. podigla nova trobrodna crkva s kupolom na mjestu starije. Građena je po uzoru na mletačku San Pietro in Castello. Najveća je crkva u Istri s najvišim zvonikom (60 m). Na neobaroknom pročelju su kipovi pet svetaca: Blaž, Petar, Lovro, Pavle i Kvirin, rad braće Trevisan. Ima devet oltara. Središnji je iz 1935. izrađen od bijelog mramora.

U sklopu crkve postavljena je Zbirka sakralne umjetnosti, a pozadi glavnog oltara leže tijela triju svetaca: Leona Bemba, Giovannija Olinija i Nicolose Burse, te dijelovi tijela sv. Sebastijana i sv. Barbare.

VELJAČA

- P 1 Sever, Brigita, Ela, Miroslav
U 2 **Svijećica** (*blag. svijeća*)
S 3 **Blaž** (*blag. grla*), Linda, Oskar
Č 4 Veronika, Gilbert
P 5 Agata, Dobrila
S 6 Pavao Miki i dr., Doroteja 00,50 ◉
N 7 5. OBIĆNA, Teodor, Rikard
P 8 Jeronim Emilian
U 9 Apolonija, Sunčica
S 10 Alojzije Stepinac mučenik
Č 11 Gospa Lurdska
P 12 Reginald, Damjan, Zvonimir
S 13 Foška, Blaženka, Beatrica
N 14 6. OBIĆNA, Valentin 03,52 ◉
P 15 Klaudije Colombier
U 16 Julijana, Onezim
S 17 **Pepelnica** (*post i nemrs*)
Č 18 Bernardica, Šimun, Eleonora
P 19 Konrad, Bonifacije
S 20 Eleuterije, Leon, Amata
N 21 1. KORIZMENA, Petar Damiani
P 22 Katedra sv. Petra apostola 01,43 ◉
U 23 Polikarp, Grozdan
S 24 Montan, Goran (*kvatre*)
Č 25 Donat, Viktorin, Romeo
P 26 Aleksandar, Branimir (*kvatre*)
S 27 Gabriel, Leandro (*kvatre*)
N 28 2. KORIZMENA, Roman 17,39 ◉

Spomendani

2. veljače: Svijećica, Prikazanje Gospodnje, spomen na događaj kad su Josip i Marija donijeli Isusa u Hram.

3. veljače: Sv. Blaž, biskup i mučenik, rodom iz Armenije. Zaštitnik je ratara, zaručnika i bolesnika; na njegov se blagdan obavlja blagoslov grla.

10. veljače: Bl. Alojzije Stepinac, kardinal i zagrebački nadbiskup (1898.-1960.). Odbija Titov prijedlog o odvajanju Katoličke crkve od Vatikana. Uhićen 1946., Vrhovni sud NRH osuđuje ga na 16 godina zatvora. Iscrpljen bolesču umro je u Krašiću u 62. godini; pokopan u zagrebačkoj katedrali. Papa Ivan Pavao II. proglašio ga je blaženim 1998.

11. veljače: Gospa Lurdska, Gospa se 1858. ukazala u Lurdum Bernardici Soubirous. Bio je to snažan zahvat Neba u suvremenu povijest svijeta i Crkve. U Lurdumu se na poseban način potvrđuje Marijin časni naziv: Zdravlje bolesnih.

LADONJA

Vjerski kulturno-informativni list

Pokrenuo Antun Hek,
od lipnja do listopada 1972. listić –
prilog obiteljskog časopisa KANA,
samostalno izlazi od Božića 1981.

Osnivač

Biskupijski ordinarijat
Porečke i pulske biskupije

Glavni urednik

Željko Mrak

Uredništvo

Blaž Bošnjaković
Ilija Jakovljević
Tomislav Milohanić
Željko Mrak
Luka Pranjić

Adresa uredništva

Jurja Dobrile 1, 52400 Poreč

List izlazi 10 puta godišnje
Rukopise i fotografije ne vraćamo

Grafička priprema

Gabrijel Erman, Tomislav Erman

Tisk

Josip Turčinović d.o.o., Pazin

Prodavaonice

Josip Turčinović d.o.o., Pazin
Antuna Kalca 2, Pazin
Danteov trg 1, Pula

Nakladnik

Josip Turčinović d.o.o za
nakladničku i grafičku djelatnost

Žiro račun
2380006-1147003243

Devizni račun

ESB: CHR22 70010000-09166144
IBAN: HR7324020061100107336

UDK ISSN
282 : 379.8

ISSN
1330-5018

Naslovница: Pepelnicom počinje
korizma

Sadržaj

O. B. Barčić, najstariji franjevac u Hrvatskoj	4
Korizma: Poziv na obraćenje	5
Intervju: Mons. Ivan Milovan, porečki i pulski biskup	6
Svjedočanstvo: Umirovljeni svećenik B. Milanović	10
Spomenar: Blagopokojni nadbiskup I. Prendža i Istra	12
Život vjere: Ana Licul	15
Blaženik sutra: Nadbiskup J. Pavlišić o M. Bulešiću	16
Kolumna dr. Josipa Grpca	17
Kultura: Knjiga o Trvižu	18
Crkva i društvo: Novo vino da stare mještine ne	19
Feliton: Djelovanje biskupa dr. Dragutina Nežića	21
Savjeti: Pedijatar	22
Memento: Dr. Ante Kresina	23

Preminuo zadarski nadbiskup Ivan Prendža

Riječ urednika

Poštovani čitatelji!

Pred vama je novi broj našeg i vašeg vjerskog, informativnog i kulturnog lista. Ovaj je broj doista «novi» iz više razloga. No, prije toga «novoga» dopustite kratko podsjećanje na početke ovog lista. Kao listić-prilog počeo je izlaziti u obiteljskoj reviji KANA 1972., a od 1981. izlazi samostalno. Spiritus movens lista i njegov dugogodišnji urednik bio je †mons. Antun Hek, istaknuti svećenik, narodnjak i hrvatski intelektualac.

List ladonje koji se kao zaštitni znak pojavljuje na svim stranicama, novi dizajn i prijelom, neke nove rubrike, stalne kolumnе to su vidljive novosti Ladonje. Potruditi ćemo se ispuniti ih najkvalitetnijim sadržajima i time doprijeti do najšireg kruga čitatelja.

Kako reče naš ko-

lega i prijatelj neka ovaj novi dizajn bude put i nastavak nekim «novim stazama».

Kao što je navedeno u prvoj rečenici uvodnika ovo je vjerski list, list čija je intencija od samih početaka promocija određenog svjettonazora i sustava vrijednosti temeljenog na kršćanskim postulatima. Osobna svjedočanstva naših sugovornika, životi naših blaženika i svetaca, isповjesti vrlih crkvenih pastira, redovnika i laika zapisanih na ovim stranicama, duboke su istine njihove vjere. Ta i takva vjera ukorijenjena je i u samo biće naroda kojem pripadaju. Progovarati o tome, sasvim konkretno, sasvim kršćanski, širiti vjerničke obzore i vidike, ponirati duboko molitvom i teološkim spoznajama i pokušati to što vjerodosljivo prenijeti na stranice ovog lista bila je i

ostala jedna od glavnih zadaća Ladonje.

Hrvatska kulturna baština i recenta kulturna događanja u ovom novom ruhu Ladonje zauzeti će značajno mjesto.

Katolička crkva kao zajednica vjernika nije izolirana skupina već je dio društva u kojem postoje i druge vjerske zajednice, ljudi vjernički neopredjeljeni i između njih postoji stalna interakcija. Biti informiran znači moći sve saslušati i na kraju izabrati. Vjerujemo da ćete putem različitih i raznih analiza hrvatskog društva u našim stalnim rubrikama kroz pera kompetentnih osoba svoj izbor olakšati.

Ovom prilikom zahvaljujem dosadašnjem glavnom uredniku vlč. Blažu Bošnjakoviću za nesebično vođenje Ladonje i njegov predani i strpljivi rad u uređivanju lista.

veljača 2010.

LADONJA 3

Omiljeni profesor o. Berard, najstariji franjevac u Hrvatskoj

O. Berard Barčić: Kad bih se ponovno rodio i kad bih imao sadašnje znanje i shvaćanje, uvijek bih odabrao biti franjevac. Svećenik je velika odgovornost pred Bogom.

U samostanu sv. Ante u Puli živi najstariji hrvatski redovnik i svećenik, stogodišnji o. Berard Barčić, član Franjevačke provincije sv. Jeronima. Rođen je 22. rujna 1910. u Kamporu na otoku Rabu. Pučku školu završio je u Rabu, nižu gimnaziju s malom maturom na državnoj klasičnoj gimnaziji u Senju. U franjevački red stupio je u Dubrovniku 1925. Na jesen 1930. položio je maturu na državnoj klasičnoj gimnaziji u Splitu. Četiri godine bogoslovije završio je u Centralnom biskupskom sjemeništu u Splitu. Za svećenika je zaređen u Splitu 1933. Od g. 1934. do 1938. studirao je u Zagrebu, gdje je završio prirodne znanosti na Filozofskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu. Obnašao je brojne službe u redu, provinciji, pastoralu i prosvjeti. Godine 1952. izabran je provincijalom za tri godine, a 1955. ponovno za provincijala na šest godina. Na generalnom kapitulu u Asizu 1963. izabran je za generalnog definiatora. Za Glas koncila, koji donosi njegova sjećanja, izjavio je: „Bilo nas je 12-ero u obitelji. Moja obitelj bila je kršćanska u

kojoj se molilo, poštivalo crkvene i Božje zapovijedi. Kao malo dijete počeo sam ministirati u crkvi kod franjevaca. Ondje sam se upoznao s fratrima i zavolio ih, jednostavno upoznao sam se s franjevačkim duhom“. - Teško je bilo kad su došli progoni. Kad je završio rat premješten sam u Pazin, pa su me izabrali za provincijala. Poslije toga ponovno sam došao u Pazin i ondje sam imenovan generalnim definiتورom i pošao sam u Rim. Kad je završila ta služba, vratio sam se u provinciju te predavao u Splitu. Nakon toga 1988. prebacili su me u Pulu i već sam tu 31 godinu, rekao za Glas koncila o. Berard.

O komunističkoj vladavini o. Barčić kaže: »Komunizam koji je progonio Crkvu u isto je vrijeme dar Božji jer se Crkva više približila Bogu, a manje je manifestirala. I danas bi bilo dobro da se više Crkva posveti molitvi i duhovnom radu, a manje manifestacijama. Kad gledam duhovna zvanja i redovništvo, to je jednostavno odraz situacije u svijetu koji se vidi i u našim redovničkim zajednicama. Po mom mišljenju, mi redovnici trebali bismo se više vratiti izvorima.

Onda se to može odraziti vani. Duh molitve je jako važan. Jedno je propovijediti, a drugo je darivati živoga Boga ljudima. Ako ga nemaš, onda sve ostane na frazi. Crkvi danas, pa i franjevačkom redu, nedostaje duh molitve... Glede svećeništva i redovništva, mora se gledati odnos svećenika i vanjskog svijeta, mentaliteta svijeta, kojemu se mi često prilagođavamo. Treba imati u sebi živoga Krista. Govoriti o Kristu a ne doživjeti ga, to je u raskoraku sa životom. Opasno je govoriti o Bogu ako ga se ne doživi.“

O. Barčić svaki se dan moli bl. Alojziju Stepincu za kojeg kaže da je dar Božji.

- Mogu samo reći: Bože, hvala ti. Ovaj život mi je prošao jako brzo, kao u filmu. Molim Gospodina da mi samo dade sretnu i blaženu smrt, a ne molim se za dane i mjesecce koliko će mi dati. Kad bih se ponovno rodio i kad bih imao sadašnje znanje i shvaćanje, uvijek bih odabrao biti franjevac. Svećenik je velika odgovornost pred Bogom. U mogućnosti ponovnog odabira, postao bih đakon poput sv. Franje da izbjegnem tu odgovornost koju ima svećenik.

O. Berard Barčić

Zato sv. Franjo nije želio biti svećenik. Gledajući u cjelini, važno je da čovjek

Posvećeni život

Crkva na blagdan Prikazanja Gospodinova, 2. veljače, slavi i Dan posvećenog života. Ustanovio ga je papa Ivan Pavao II. 1997.

Ove godine se navršava 45 godina od proglašenja dekreta o prilagođenoj obnovi redovničkog života Perfectae caritatis kojom je Drugi vatikanski koncil naznačio smjernice za obnovu posvećenog života.

ima prirodnu sklonost i uči, ali puno treba polagati na Božju pomoć. Bog se može poslužiti grešnošću i slabošću, a svećenik će tek na kraju života u susretu s Bogom shvatiti što mu je Bog povjerio, zaključio je o. Barčić.

U prigodnoj publikaciji u povodu 50 godina pazinskog sjemeništa objavljeno je i sjećanje izuzetno omiljenog profesora o. Berarda Barčića, koji piše:

- Kada je istarsko svećenstvo, na čelu s mons. Božom Milanovićem, u ljeti 1945. donijelo odluku da

Profesorski zbor sjemeništa - sjede o. Berard Barčić (prvi slijeva), Božo Milanović (treci slijeva)

se osnuje biskupsko sjemenište s gimnazijom u Pazinu, trebalo je osigurati profesorski kadar. U tu svrhu uprava sjemeništa obratila se na sve strane... Na svom provincijskom kapitulu u jesen 1945. uprava Provincije je pravilno ocijenila važnost pazinskog sjemeništa za Istru i udovoljila molbi. Za matematiku i fiziku poslan je Andrija Bonifačić, a za prirodne znanosti Berard Barčić, obojica kvalificirani profesori Zagrebačkog sveučilišta.

Nakon svladavanja ne malih poteškoća oko propusnice za Istru, konačno sam 8. prosinca 1945. stigao u Pazin. U sjemeništu sam zatekao dr. Franju Mohorovičića, profesora latinskog i grčkog jezika, i vlč. don Milana Defara, profesora hrvatskog jezika. Stigli su i neki sjemeništari iz sjemeništa u Kopru i Poreču i neki novi za prvi razred. Napravili smo privremen raspored sati da do Božića barem nekako uvedemo đake u školski život. Nakon Božića napravili smo stalni satokaz i počeli s nastavom. Osam razreda a nas pet profesora! Raspored predmeta podijelili su vlč. don Leopold Jurca, ravnatelj sjemeništa, i vlč. don Josip Pavlišić, ekonom sjemeništa... Spajali smo razrede. Jedino je prvi razred bio samostalan. Negdje koncem siječnja stigao je Andrija Bonifačić i franjevac-trećoredac Mirko Usmani, prof. hrvatskog jezika. Sada smo mogli bolje uraditi školski satokaz. Negdje u ožujku ili travnju došle su nove sile: vlč. don Makso Peloza, profesor povijesti, i g. Miro Sironić, prof. njemačkog jezika. Sada više nije trebalo spajati razrede... Koliko god je sastav profesorskog zbora bio šarolik i po godinama (najstariji iz 1890. i najmlađi iz 1915.) i po temperamentu, ipak se za njegove članove može reći ono što su Djela apostolska rekla za članove prvih kršćanskih zajednica: da su u njima svi bili cor unum et anima una – jedno srce i jedna duša. To jedinstvo srca i duše profesora prenosilo se i na đake. □

Poziv na obraćenje

Vrijeme četrdesetodnevne pripreme na proslavu Uskrsa počinje na Čistu srijedu, liturgijskim obredom pepeljenja i traje do Velikog četvrtka. Liturgijska boja je ljubičasta. U korizmi se ne ukrašavaju oltari i crkva, ne sviraju orgulje i druga glazbala, ako nije nužno. Ispušta se Aleluja i Slava. Negdje se (Gluga nedjelja) zakrivaju oltarne slike, križevi i kipovi.

U ranokršćansko doba Crkva će u vremenu korizme posebnu brigu voditi o katekumenima koji su se kroz nekoliko godina pripravljali na sakrament krštenja u uskrsnoj noći. I danas Crkva stavlja poseban naglasak na katekumene u vremenu korizme koji se pripravljaju da u uskrsnoj noći budu primljeni u puno zajedništvo s Katoličkom crkvom preko sakramenta krštenja. Neki župnici ovo slavljje, krštenje odraslih, stavlju u druge dane što nije krivo, ali bi bilo liturgijski opravdanije da bude u sklopu vazmenog bdijenja. Srednji vijek će u korizmeno vrijeme unijeti različite oblike teške pokore.

Peplnica svoje podrijetlo ima u židovstvu, a Biblija nam donosi kako su se veliki sveci i pokornici Starog zavjeta znali obući u kostrijet od grube konooplje, posuti glavu pepelom, i leći u prah u znak da su sagrijesili i da žele popraviti svoj život. Prah označuje da je čovjek bez Boga samo gomila praha koja se raspadne i zauvijek nestane. Tek u Božjoj svemoći i ljubavi taj prah postaje čovjekovo tijelo i duša, i neraspadljiv, besmrтан i vječan. Zato taj prah koji se zove čovjek i koji je smrтан i loman treba neprestano Božju prisutnost i snagu Duha Svetoga da učini čovjeka nepobjedivim i besmrtnim.

Dan Pepelnice (Čiste srijede) je dan pokore, razmišljanja, nemrsa i posta. Na blagdan Pepelnice svećenik posipa kršćane pepelom uz riječi: „Prah si bio i u prah ćeš se pretvoriti“ ili „Obratite se i vjerujte Evanđelju!“ Pepeo je simbol pokore i poziv je kršćanima da razviju duh poniznosti i žrtve, a također podsjeća da je Bog velikodušan i milosrdan onima koji mu se obraćaju pokorna srca. Dobiva se od blagoslovljenih grančica palme korištenih na Cvjetnicu prethodne godine. Pepeo se blagoslivlja svetom vodom i kadi tamjanom.

Post na Pepelnici i Veliki petak odnosi se na katolike od navršene 18. do započete 60. godine života, a nemrs za starije od 14 godina.

Korizma je za mnoge dodatna motivacija za prestanak pušenja, odricanja od slatkiša i sličnih stvari koje su postale komercijalni simbol korizme. Pitanje je koliko takve vrste odricanja imaju veze s duhovnošću, tj. istinskim obraćenjem. (I. JAKOVLJEVIĆ) □

Proglašenje Miroslava Bulešića blaženim

Mons. MILOVAN: *Proglašenjem ove Svećeničke godine papa Benedikt XVI. naglasio je da je svećenička služba bitna za život Crkve. Ova godina ima posebno značenje za duhovnu obnovu samih svećenika, no ona je i poziv svim članovima Crkve da bolje upoznaju vrijednost i značenje svećeništva*

Što je Crkvu u Istri i u domovini obilježilo u 2009. godini, razgovaramo s porečkim i pulskim biskupom mons. Ivanom Milovanom.

- Od događaja koji su posebno značajni za život Crkve u Istri u 2009. godini izdvajam: Godinu sv. Pavla koja je u našoj biskupiji obilježena kao Godina Biblije. U središtima dekanata bilo je organizirano danonoćno čitanje Svetog Pisma »od korica do korica«, koje je pobudilo dosta zanimanja. Na više su župa također osnovane biblijske skupine. Bio je organiziran simpozij i svečana proslava u prigodi 150. godina dolaska Jurja Dobrile za biskupa u Poreč i 30. godišnjicu konačnog uređenja biskupijskih granica u Istri. Spominjem i proglašenje blaženim don Francesca Bonifacijia i smrt našeg istaknutog teologa dr. Alda Starića iz Sv. Ivana od Šterne. Za život Crkve na nacionalnoj razini posebno je značajno osnivanje Slavonske metropolije sa sjedištem u Đakovu te osnivanje dviju novih biskupija – Sisačke i Bjelovarsko-križevačke.

JOŠ UVIEK NEDOVOLJNO SVEĆENIKA

Biskup Ivan Milovan

Svećenička je godina, ima li naša biskupija dovoljno svećenika?

- Proglašenjem ove Svećeničke godine papa Benedikt XVI. naglasio je da je svećenička služba bitna za život Crkve. Ova godina ima posebno značenje za duhovnu obnovu samih svećenika, no ona je i poziv svim članovima Crkve da bolje upoznaju vrijednost i značenje svećeništva. U našoj biskupiji posebno naglašavamo dobru suradnju svećenika i vjernika laika na župama. Danas je nezamisliv život

Crkve bez te suradnje no ona je uvijek zahtjevna i izazovna... Kad sam nedavno bio na jednoj zornici u Starom Pazinu, a nakon mise bila je krunica i druge molitve, dirnuli su me lijepi i brojni zazivi molitve za njihova župnika.

Još uvijek se suočavamo s nedovoljnim brojem svećenika. Trenutno u riječkoj bogosloviji imamo pet bogoslova, od toga dva đakona, a u pulskoj bogosloviji je 36 bogoslova i dva đakona. Crkva u Istri iznjedrilala je proteklih četiri, pet

desetljeća izvjestan broj izvrsnih svećenika, čak na nacionalnoj razini, kojih nažalost više nema među nama: dr. Josip Turčinović, dr. Ante Kresina, mons. Anton Hek, dr. Aldo Starić... Školuje li biskupija svećenike?

- Zahvalni smo Bogu za te velike ljude Crkve u Istri koji su bili značajni i u nacionalnim okvirima. Nažalost, nitko od njih nije doživio starost... Talenti su ponajprije dar Božji, oni se rađaju, u obitelji i sredini formiraju, bez puno riječi, ali zato djelima oni se dokazuju.

I danas povremeno šaljemo pojedine svećenike na specijalizaciju iz teoloških disciplina. Novost je da se sada šalju na takav studij i vjernici laici. Trenutno nam je jedna djevojka na studiju u Rimu za rad u medijima.

BEATIFIKACIJA U ARENI ILI SVETVINČENTU

Koja je uloga Misijskog sjemeništa u Puli i Pazinskom kolegiju - klasične gimnazije?

- Biskupijsko misijsko sjemenište u Puli jedno je od 70-ak takvih u svijetu. Ta su sjemeništa plod rada neokatekumenskog pokreta u Crkvi koji je obilježen također brojnim duhovnim zvanjima.

bio bi veliki Božji dar

Ta se sjemeništa zovu i misijskima jer se kandidati školuju s namjerom i spremnošću da djeluju bilo gdje u svijetu; dakle i izvan vlastite biskupije, po dogovoru među biskupima. Ipak, kako vidimo, svećenici proizašli iz pulskog sjemeništa, dijelom djeluju u Istri te su inkardinirani u našu biskupiju, a dijelom su u nekim drugim biskupijama u Hrvatskoj ili čak izvan nje. Rođeni negdje daleko, oni dosta dobro nauče jezik te se uspješno uključuju u naš pastoral.

Pazinski kolegij počeo je s radom nakon demokratskih promjena - 1993. i važan je projekt naše biskupije u školovanju i odgoju mladih da bi se što bolje osposobili za nositelje odgovornosti u društvu.

Očekujete li da će ove godine svećenik-mučenik Miroslav Bulešić biti proglašen blaženim? Ako se to ostvari, gdje bi bilo prikladno održati svečanost?

- Biskupijski dio rada na kauzi Sluge Božjega Miroslava Bulešića bio je dovršen 2002. Kongregaciji za kauze svetih u Rimu predana je tzv. pozicija, knjiga/sažetak dokumentacije o životu i mučeništvu Sluge Božjega. Sada je na tijelima kongregacije da prouče materijal, procijene i, nadamo se, dadu pozitivnu ocjenu o mučeništvu, nakon čega se može

govoriti o proglašenju blaženim. Kad bi do proglašenja došlo već u ovoj Svećeničkoj godini, što možemo samo priželjkivati, bio bi to doista veliki dar Božji za sve nas.

Što se tiče mjesta beatifikacije, zna se spomenuti Arena u Puli, ali i Svetvinčenat ima krasan prostor za to kako smo to vidjeli kod slavlja 2007.

CARITAS – SRCE I RUKE CRKVE

Biskupijski Caritas za vrijeme Domovinskog rata radio je »punom parom«. Je li pojačano djelovanje Caritasa i danas u ovim kriznim vremenima?

- Jako sam zadovoljan razgranatošću naših župnih karitasa, čak je 80 posto župa u Istri njima pokriveno. Po župama susrećem neke vrlo aktivne skupine s pravim inicijativama oko prikupljanja sredstava te oko posjećivanja i pomaganja potrebnima. Na nedavnom godišnjem susretu župnih karitasa, uz Nedjelju Caritasa, okupilo se čak 140 članova. Za sve njih pretpostavljam da imaju i oka i srca za najpotrebnije; zato i kažemo da je Caritas »srce i ruke Crkve«. Iako se uglavnom radi o malim raspoloživim sredstvima, ipak – u suradnji sa socijalnom službom gradova ili općina – oni mogu mno-

Župna crkva u Svetvinčentu u kojoj je pokopan Miroslav Bulešić

go učiniti, da ne spominjemo ono najvrednije, a to je posjećivanje potrebnih i duhovna pomoć.

- Crkvi se spočitava da nije dovoljno socijalno osjetljiva, da se ekonomski jača povratom oduzete joj imovine za vrijeme komunističkog režima. Čime Crkva u Istri raspolaže, je li joj vraćena sva imovina, što je s Dajlom, restoranom Delfin u Puli...? Hoće li Crkva u nekim slučajevima postupiti, ili je to već učinila, svetopisamski: ako imaš dvije košulje...?

- Kaže se: Ako neki događaj nije zabilježen u novinama, kao da se nije ni dogodio. No ono što naši mediji često pišu o imovini Crkve, doista se nije dogodilo. Dapače, onima koji ne vole Crkvu, izgleda da je baš to način kako je vole prikazivati – bogata je, puna je skandala... Čitamo u životopisu biskupa Dobrile, kad je došao za biskupa u Poreč, kako je ovu biskupiju našao materijalno u jadnom stanju, punu dugova i s nikakvim prihodima. Sve su naše

biskupije bile i ostale materijalno siromašne. Volio bih također da se pogledaju blagajnički dnevničari naših župa. Stanje većine župnih stanova do prije koju godinu bilo je »Bogu za plakati«... Od oduzetog je zemljišta nešto ipak vraćeno, time se financirala izgradnja Doma za učenike uz Pazinski kolegij i crkve Sv. Josipa u Puli. Nažalost, restoran Delfin u Puli, prostor od velike važnosti za župu Katedrala i za Biskupiju, ušao je u temeljni kapital Arenaturista. Preostaje nadati se da može doći do dogovora da država obešteti Arenaturist te da Biskupija dobije te prostore.

A što se tiče »dviju košulja«, naša Biskupija je u više navrata dovala zemljište npr. za Dom u Brkaču, kao i za proširenja nekoliko groblja; u nekoliko slučajeva župne kuće su iznajmljene izbjeglicama. Nažalost, odnos mnogih ljudi, i vjernika, prema crkvenoj imovini, ostao je onaj »to je crkveno ili komunsko, ako možeš prigrabi je«. □

(Preneseno iz Glasa Istre)

DOGAĐAJI IZ BISKUPIJE I ŽUPA

Biskup primio župana i porečkog gradonačelnika

Mons. Milovan županu Jakovčiću napose se zahvalio na dobroj suradnji

POREČ - Uoči božićnih i novogodišnjih blagdana biskupa mons. Ivana Milovana u Biskupskom ordinarijatu u Poreču posjetili su župan Ivan Jakovčić i porečki gradonačelnik Edi Štifanić, gradonačelnik Poreča. Uz biskupa na susretu su bili kancelar mr. Ilija Jakovljević i porečki župnik mons. Petar Pahović.

U ime građana Istarske županije župan Jakovčić se zahvalio mons. Milovanu, porečkom i pulskom biskupu, na dobroj suradnji, napose kada je riječ o očuvanju sakralne kulturne baštine, te izrazio želju da će se u idućoj godini pokušati doći do rješenja da se otkupi palača Vergotini uz Biskupiju kako bi se mogao urediti dijecezanski muzej u sklopu Eufrazijeve bazilike.

Gradonačelnik Štifanić se biskupu također zahvalio na dobroj suradnji te istaknu da će Grad sa svoje strane učiniti sve što je potrebno da se ostvare preduvjeti za gradnju nove župne crkve u porečkom naselju Finida.

Biskup je zahvalio na čestitkama te dobroj suradnji koja je iz godine u godinu sve bolja te poželio da u ovim teškim godinama za građane Istre bude što više socijalne osjetljivosti, napose da se vodi računa o najugroženijima. (L)

ŽIVE JASLICE U GRAČIŠĆU

Za ovaj događaj zasluzni su župnik Anton Racan, načelnik Ivan Mijandrušić i Alen Bažon.

Kad su se poslijepodne, na blagdan Sv. Stjepana, oglasila zvona s crkve Sv. Vida na gračaškom Placu, anđeo Gabrijel obratio se Mariji. Tako je, dan po Božiću, počelo uprizorenje živih jaslica u Gračišću. Prema biblijskom scenariju, Isusovi roditelji uputili su se u Betlehem koji je Gračišće sa svojom slikovitom graditeljskom baštinom savršeno dočaralo. Sveta Obitelj gradskim je ulicama, u potrazi za prenoćištem, prolazila pokraj radionica u kojima su kostimirani Gračišćani uprizorili mnoge stare zanate, ali i svakodnevne kućanske poslove.

Mnogi posjetitelji zastajivali su i promatrati domaćine vješte u pečenju kruha, mljevenju brašna, kovanju, izradi bačava, pletenju košara i drugim zanatima i vještinama. Slijedeći Josipa i Mariju, brojni su posjetitelji tako imali prigodu razgledati i živi etnografski muzej na otvorenom. Uz pjesmu župskog zbora narator je čitao tekst evanđelja koji opisuje Isusovo rođenje, ali i događanja u radionicama uz koje je prolazila Sveta Obitelj.

Budući da Josip i Marija nisu mogli pronaći konacište, skrasili su se u drvenoj štalici podignutoj uz zvonik župne crkve. U njoj su uz jasle bili krava i magarac, a kad se nad njom pojavio anđeo, iz mraka je izronio sveti prizor Isusova rođenja. Malog Isusa položenog u jasle između roditelja prvi su posjetili pastiri, za njima su u štalici ušla sveta tri kralja, a nakon njih u mimohodu mnogobrojni posjetitelji. Za ovaj događaj zasluzni su župnik Anton Racan, načelnik Ivan Mijandrušić i Alen Bažon, koji godinama u župnoj crkvi s prijateljima uređuje jaslice. Uz Svetu Obitelj, koju su uprizorili Darko, Natalija i šestomjesečni Vid Suman, bilo je angažirano još 130 sumještana koji su svojim kostimima i aktivnostima dojmljivo predstavili mjesto i vrijeme Isusova rođenja. (L)

Žive jaslice u Gračišću

Susret biskupa i pulskog gradonačelnika

PULA - Uoči Božića porečki i pulski biskup Ivan Milovan u pravnji biskupijskog kancelara Ilije Jakovljevića posjetio je pulskog gradonačelnika Borisa Miletića. Biskup se zahvalio što je nakon nekoliko godina, otkako je Miletić gradonačelnik, došlo do susreta te poželio da se održavaju češće u obostranu korist.

Biskup Milovan dotaknuo se i nekih otvorenih pitanja, kao što su bivša župna kuća kod crkve Gospe od Mora, koja još nije u potpunom vlasništvu župe, korištenje župnih prostorija na Velom Vrhu za potrebe škole, te napose problem biskupijske nekretnine „Delfin“, koja je ušla u temeljni kapital tvrtke Arenaturist. Usto je biskup Milovan gradonačelnika Miletića upoznao s idejom mogućeg otvaranja samostana karmeličanki u okolini Pule. (L)

Zlatomisnici

POREČ - Ove godine čak će četiri svećenika porečke i pulske biskupije slaviti zlatnu misu: Stjepan Cvitić, Lucijan Ferenčić, Atilije Krajcar i Antun Žufić.

Vlč. Stjepan Cvitić rođen je 1935., vlč. Atilije Krajcar 1934., a vlč. Antun Žufić 1933. Sva su trojica za svećenika zaređeni u Puli 21. kolovoza 1960. godine. Vlč. Lucijan Ferenčić rođen je 1936., a za svećenika je zaređen u Pazinu 1. siječnja 1960. (L)

KRONIKA

DOGAĐAJI IZ BISKUPIJE I ŽUPA

Sv. Margareta i sveci na restauraciji

FAŽANA - Oltarna slika »Sveta Margareta i sveci« iz crkve Sv. Kuzme i Damjana nalazi se na restauraciji u privatnom restauratorskom studiju u Puli, što financira Ministarstvo kulture s 50 tisuća kuna. Od fažanskog župnika Joška Listeša doznačemo da je potrebno restaurirati još tri oltarne slike iz 17. i 18. stoljeća, što košta oko 150 tisuća kuna.

U fažanskoj Madoneti, crkvi Sv. Marije od Karmela iz 14. stoljeća, popravljen je krov, što je preduvjet za restauraciju fresaka iz 15. stoljeća. Očekuju se rezultati natječaja Ministarstva kulture koje bi, ako freske prođu natječaj, moglo finansirati dio restauracije čija je ukupna vrijednost 100 tisuća kuna.

Crkva je proglašila zaštićenim kulturnim dobrom. (L.)

Sveta tri kralja u katedrali

PULA - Na blagdan Sveta tri kralja u pulskoj je katedrali održana prigodna predstava koju su upriličili mladi neokatekumenskog puta. Predstavu već dugi niz godina osmišljava Daniela Tomić uz pomoć Roberta Kleve i Drage Matokovića. Crkva je bila puna djece s roditeljima i rodjinom. Župnik katedrale Vilim Grbac izrazio je zadovoljstvo organiziranjem predstave te rekao nekoliko riječi o Bogojavljenju.

Sveta tri kralja u pulskoj Katedrali

“Neka nas ovi prizori ohrabre da što bolje živimo svoj kršćanski poziv”, poručio je biskup.

U predstavi su prikazani događaji od anđelova navještenja Mariji do Isusova rođenja te dolaska kraljeva koji su se poklonili Isusu i donijeli mu darove. Nапослјетку су se i sve obitelji došle pokloniti malome Isusu.

Na izlasku iz crkve, djecu je dočekalo iznenađenje - paketići sa slatkišima koje su im ostavili kraljevi. (M. ANDIĆ)

Duhovna obnova u porečkoj župi

POREČ - U porečkoj župi Uznesenja BDM, u Eufrazijevoj bazilici, uoči Božića, od 10. do 13. prosinca, održana je duhovna obnova pod geslom „Da vaša radost bude potpuna“, koju je vodio franjevac o. Zvjezdan Linić. To je četvrti put da moćnom, proročkom i svjedočkom riječju u porečkoj župi misionarski djeluje ovaj karizmatik našega vremena, koji nadahnuto navješta Živu Riječ, uskrslog Krista.

To je za župu veliki događaj i Božji blagoslov, naglasio je porečki župnik mons. Petar Pahović. Duhovna odnova u ovoj župi koju je također vodio o. Linić bila je 1988. godine, prije stvaranje hrvatske države i pred početak Domovinskog rata, potom, deset godina kasnije kao priprema za jubilarnu 2000. godinu. Pet godina kasnije trajala je osam dana u znaku Godine Euharistije.

Povod aktualnoj duhovnoj obnovi bila je Svećenička godina. Bazilika je bila svakim danom sve punija vjerenicima. Tema prvog dana bila je „Vjerujem, Gospodine,

Fra Zvjezdan Linić u porečkoj bazilici

pomozi mojoj nevjeri“, slijedile su teme „Gospodine, ako hoćeš možeš me očistiti“ i „Izgonite zle duhove“. Tijekom duhovne obnove bilo je prigoda za primanje bolesničkog pomazanja, susrete, razgovor i ispovijedi.

Duhovna obnova je završena svečanom sv. misom na dan Sv. Lucije. (T. M.)

Vjernici oduševljeni koncertima

POTPIĆAN/KRŠAN - U prostorijama crkve Dobroga pastira u Potpiću, 12. prosinca 2009., održan je koncert poznatog pjevača Voljena Grpca i polaznika njegove škole pjevanja iz Rijeke, Umaga i Rovinja. Ovo je bio prvi Grčev posjet i škole pjevanja našoj crkvi. Izveli su brojne božićne pjesme.

Koncert je počeo predivnim uvodom pjesme „Ave Maria“ u izvedbi Voljena Grpca. Okupilo se podsta mještana i ljudi iz okoline, koji su bili oduševljeni koncertom. Sve je posebno oduševio mladi pjevač Antonio izvedbom Bijelog Božića.

Prva nedjelja u ovoj godini u našoj župi Kršan protekla je u veselom božićno-novogodišnjem raspoloženju. U Naime, 3. 1.2010. god. u crkvi Svetog Antuna u Kršanu, 3. siječnja, svetu misu je predvodio don Vinko Puljić, štinjanski župnik. Nakon, svete mise održan je koncert, na kojem je nazočne ponovno oduševio kantautor Bruno Krajcar. (D. B.)

veljača 2010.

Santin: Sin, šaljem te u šumu

Što mi je drugo mogao reći? Još je trajao rat, prisjeća se Božo Milanović dana kada ga je biskup imenovao laniškim kapelanom 1944.

Nakon pune 63 godine u službi na istom mjestu, župama Dolenja Vas i Vranja te 59 godina u župi Boljun, kao i neprestana služenja Bogu i narodu od 1944. godine kada je promisio u Trstu, 89-godišnji svećenik Božo Milanović skrasio se u Svećeničkom domu u Puli. Tu, u sjeni novosagrađene crkve posvećene Sv. Nikoli na Vidikovcu, velečasni Božo, od ljeta 2009. godine, može u miru prebiti po bogatstvu svojih uspomena.

A ima uistinu po čemu prebirati po knjizi svoga života: što o svom školovanju prije i tijekom Drugog svjetskog rata, što o službovanju u povratnoj Istri, što o ljudima koji su ga svih tih godina i desetljeća okruživali. Kao i o onima koje je upisivao u matice krštenih, redajući sakramente u župnu kroniku, upisujući ponovno u matice krštenih njihovu djecu i tako redom... Ima don Božo o čemu pričati i svojim kolegama svećenicima s kojima se druži u Svećeničkom domu, ali i namjernicima. Sigurna sam da se on i biskup u miru Antun Bojetić, koji se nakon dalekog Tajvana također skrasio ovde, dobro nasmiju pričajući jedan drugom svoje anegdote i viceve.

U malom stanu

velečasnog Milanovića ništa ne nedostaje – mini kuhinja s punom posudom voća, fotografije roditelja i rodbine, svećenika i Pape, ležaj, TV prijamnik, telefon. Posjetili smo ga jednog hladnog dana uoči Božića ja i biskup, mons. Ivan Milovan. Prije svega, rekao nam je da je zadovoljan i da mu je ovdje dobro. A onda su krenula sjećanja i zanimljive priče.

- Rodio sam se

crkve. Bilo nas je mnogo, dva brata i pet sestara, priča don Božo.

Otac, jednako kao i djed, bili su od pamтивjeka zvonari i sakristani, kada su se preselili više nisu mogli zvoniti zbog udaljenosti pa su bili samo sakristani. Nakon završenog petog razreda osnovne škole, koju je pohađao u Kringi, na preporuku mons. Bože Milanovića, mali je Božo upućen u gimnaziju, no,

početka pa do ređenja, a nakon toga slijedila je gimnazija-sjemenište u tršćansko-koparskoj biskupiji koja je trajala punih osam godina. Maturirali smo 1940. godine, a slavlje je bilo vrlo skromno – tek jedan prigodni objed budući da je bila velika žalost jer je Italija tih dana proglašila rat i ljudi su bili u velikom strahu, sjeća se velečasnog Milanović. Unatoč ratu, slijedilo je studiranje na Bogoslovnom fakultetu u Goriziji. Zaredio ga je 4. lipnja 1944. godine u Trstu biskup Antonio Santin uz kojeg ga vežu vrlo lijepo uspomene.

Odnosi s kolegama, Slovencima i Talijanima, bili su dobri, premda su se uglavnom držali svaki za sebe. No, ponekad je bilo problema s kolegama Talijanima pa su znale fricati iskre. Ne iznosi imena, ali u šali kaže kako je ponekad „jedini argument bio dat jednu iza uha“, poglavito nakon što su se znali naslušati tako mrskog im izraza „ščavo“. Danas sve to ovako komentira: Bilo je burno, ali zanimljivo na Bogosloviji u Gorici. Vremena su bila teška, ne kaže da su bili gladni, ali veli – bismo bili još jeli. Predavanja su slušali i učili samo na talijanskom i latinskom pa je učenju trebalo posvetiti prilično vremena.

Božo Milanović

1920. godine u seljačkoj obitelji u selu Brinjani, župa Kringa, općina Tinjan. Moja obitelj je bila siromašna, hvala Bogu religiozna, otac Franjo bio je iz Kringe, a majka Foška, rođena Vitulić, iz Krajcarova Briga. Do 1913. godine živjeli smo u Kringi, onda su sve prodali i kupili kuću mom rođnom selu koje je bilo točno kilometar od župne

prije toga trebao je završiti jednogodišnju pripravnici za gimnaziju i talijanski jezik u Gorici.

Školovanje u Kopru i Gorici

- U pripravnici Alojzija Višća radili su vrijedni laici, ravnatelj je bio Bratuš. Došao sam zajedno s pok. Božom Jelovcem, koji je bio moj školski drug od samog

- Bilo je svakako, u sjemeništu nije bilo Slovaca, oni su bili u malom sjemeništu u Gorici, došli su 1939. godine iz Gorice u Kopar. Poslije smo na Bogosloviji svi bili zajedno. I danas se sjećam mnogih kolega, pa i Miroslava Bulešića koji je bio godinu dana ispred mene, bili smo dobri i sjećam ga se kao vrlo inteligentnog studenta. Bio je tu i Miloš Velikanje kojega su Nijemci bili zatvorili u pulski zatvor jer je bio angažiran s partizanima pa ga je biskup Radossi otpustio iz straha da ga ne povežu s partizanima. U razredu sa mnom bio je i Vjekoslav Kalac, sjećam se Ivana Nefata koji je kasnije završio učiteljsku školu... Morali smo govoriti talijanski, a biskup Santini šalio se da je to „dirito naturale“ i molio nas da talijanski govorimo i za vrijeme odmora. Bilo ga je strah da će izgubiti državnu potporu za studij svećenika ako ne govorimo talijanski. Tu su bila i tri brata Cukarić iz Juršići, svi su postali svećenici, pa Mirko Kolić iz Želiski. Držali smo se skupa jer smo bili odvojeni od naše biskupije. Znali smo govoriti da je Istra kao torba, a u njoj još jedna torba – Pazinska grofovija, slikovit je velečasni Milanović. Kućama su odlazili samo za praznike: Božić i Uskrs te ljetne ferije. Putovali su svakako, često i „s tovari do Vrsara da manje košta, a potle brodom“.

Za to su vrijeme držali vjerouak djeci, te čitali Oče budi volja tvoja na svom, hrvatskom jeziku. Ovaj Dobrilin molitvenik nisu smjeli nositi sa sobom pa su ga čuvali kod kuće i uživali u njegovim molitvama i svom jeziku tijekom blagdana i ljetnih praznika. Župa Kringa je inače od 1921. do 1933. godine bila bez župnika. Fašisti su potjerali mons. Šimu Milanovića pa su u Kringu povremeno dolazili svećenici Toneli (Tonković) iz Funtane i Sloković iz Svetog Petra u Šumi. Te je godine stigao velečasni Josip Vidau u

Trebalo je položiti ispit, a dočekao ih je Carlo Megia, generalni vikar, rodom iz Umaga koji je znao nešto hrvatskog. - Rekao mi je neka na talijanskim improvisiram jednu propovijed. Zbunio sam se, kako će sada im provizirati prediku, onako odjednom, bez iskustva. Brzo sam se sabrao i rekao da bih ja jednu posvećenu Majci Božjoj na hrvatskom. Bio sam se spremao za misu u Kringu za Veliku Gospu pa sam je znao skoro napamet. I tako sam „improvizirao“ svoju propovijedi a on je rekao: Bravo, mi piace...

poi. Šaljem te u šumu i učini što možeš. A što mi je drugo mogao reći? Još je trajao rat, prisjeća se.

- Tako smo otišli iz Trsta na Ćićariju. Bilo je teplo, bili smo lačni. Do Sluma smo stigli biciklom, nastavili smo prema Podgorju ali fašisti nas nisu pustili dalje. Rekli su da su gore banditi i da nas ne mogu pustiti. Vratili smo se natrag župniku u Kubed, bili smo lačni. Onda smo se ja i Božo razdvojili, on se uputio za Pazin, ja u Gračišće na Ćićariju. Uspio sam stići do Sluma, doznao sam da je svećenik Ivan Žufić pobegao iz Bresta, prespavao sam u jednoj obitelji. Pitali su me da li bi ih mogao isповijediti, rekao sam da će drugo jutro u crkvi. Kada sam došao bila je puna crkva. Prvi put sam isповijedao i odmah toliko ljudi, njih oko 40. Popodne je preko Bresta došao Martin Čendak i donio ključ od crkve. „Dođite, gospodine, tu je jedno dijete već ima tri mjeseca a još nije kršteno, rekao je. Mislim da sam tada doživio pravo Božje nadahnucu. Otišli smo zajedno u župni stan i donijeli u sakristiju sve matične knjige. Drugi dan su u selo došli Nijemci, nastanili se u župnom stanu i spalili sve knjige i župnu arhivu koju su našli u stanu, prisjeća se i danas ponosan zbog spašavanja matičnih knjiga don Milanović. (Nastavak na 14. stranici)

Božo Milanović u razgovoru s biskupom

Kringu.

Ređenje i prva služba – iz Trsta na Ćićariju

Na ređenju u Trstu bilo ih je četvero Hrvata – Milanović, Kalac, Jelovac i Udovičić. Nakon toga otišli su kući, a koncem kolovoza, te, još uvijek ratne 1944. godine, on i mladi mu kolega-svećenik i prijatelj Božo Jelovac, otišli su biciklima za Trst.

Tada smo dobili i svoje prve župe. Božo Jelovac imenovan je za kapelana u Pazinu, Slavko Kalac upravitelj župe Pregara, Gradina i Topolovac, što su nam poslije Slovenci uzeli, Udovičić za kapelana u Buzetu a ja sam bio imenovan kapelanom u Lanišću. Biskup Santini mi je tada rekao: Figlio mio, ti mando in bosco, il Dio te benedica e fai cosa

PREMINUO ZADARSKI NADBISKUP MONS. IVAN PRENĐA

Zadarsko sjemenište u ratnom vihoru

Mons. Ivan Prendža: *Istarsko sjemenište je još prije trinaest godina zbog malog broja učenika bilo zatvoreno, a sjemeništarci Riječke metropolije povjereni zadarskom sjemeništu Zmajević. Budući da sam i tom crtom bio povezan s ocom Biskupom porečko-pulskim te s brojnim istarskim svećenicima osobnim poznanstvom te da je vlč. Milan Zgrablić bio samnom odgojitelj u našem sjemeništu, nije mi bilo teško pokucati na srce msgr. Bogetića. Odobrio je da sjemenište u Pazinu postane naš novi dom.*

Nadbiskup mons. Ivan Prendža

Nadbiskup se sam odvezao automobilom u Zagreb gdje je trebala biti održana izvanredna sjednica Hrvatske biskupske konferencije. Nadbiskup nije došao na misu, otvorili su njegovu sobu i prošli ga mrtvog, kao da je usnuo, priopćio je generalni vikar zadarske nadbiskupije don Ivan Mustać iznenadnu smrt zadarskog nadbiskupa mons. Ivana Prendža. Umro je u nadbiskupskom domu u Zagrebu 24. siječnja, na blagdan obraćenja sv. Pavla, pokopan je u katedrale Sv. Stošije 30. siječnja.

Mons. Prendža rođen je u Zemuniku Gornjem 1939. Za svećenika je zaređen 1964., za biskupa posvećen 1990. Bio je zadarski nadbiskup-koadjutor s pravom naslješa od 1990., nadbiskup or-

dinarij postao je šest godina kasnije.

Bio je župnik u Škabrnji, Nadinu i Smilčiću, duhovnik u sjemeništu Zmajević, ravnatelj tog sjemeništa, voditelj odjela za zvanja u zadarskoj nadbiskupiji.

U HBK obnašao je mnoge funkcije.

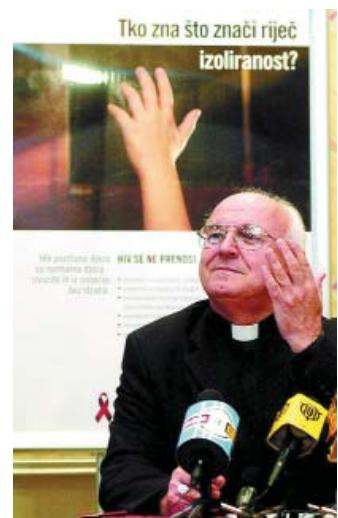
Zadarski nadbiskup mons. Ivan Prendža bio je posebno vezan za Istru, porečku i pulsku biskupiju. U Istru, u pazinskom sjemeništu, u vrijeme ratnog vihora, privolom tadašnjeg porečkog i pulskog biskupa mons. Antuna Bogetića, smjestio je zadarske sjemeništarce, profesore i časne sestre. Tu su bili, u srcu Istre, dvije školske godine. Ostat će također zabilježeno da je 1993. blagoslovio obnovljeni kip sv. Eufemije u Rovinju, sudjelovao je s ostalim crkvenim velikodostojnicima u velikom slavlju u pulskoj Areni na Kongresu mladih 2008. i potom u završnici misio u rovinjskoj župnoj crkvi. Usto, na blagdan Sv. Maura, zaštitnika Poreča i porečke biskupije, predvodio je euharistijsko slavlje u Eufragazijskoj bazilici.

U knjizi u povodu 50 obljetnice pazinskog sjemeništa nalazi se i tekst mons. Prendža pod naslovom „Nadbiskupsko sjemenište Zmajević iz Zadra u Pazinsko sjemenište“. Evo izvata:

- Kada su se odvijale najteže bitke oko Zadra, a grad napadan iz zraka, s kopna i s mora, četvrtog, petog i šestog listopada 1991. godine, cijela sjemenišna zajednica je bila u dvjema podrumskim sobama. Tamo smo molili, jeli i gotovo stojeci spavalici. Preživljavali smo bez vode, bez svjetla. Na blagdan Krunice BDM najteži napadi su prestali. Odlučeno je da sve sjemeništarce iz Bosne i Hercegovine pošaljemo kući do boljih dana, a sjemeništarce iz okolice zadarske poslali smo u njihove obitelji... Još pred Božić 1991. nije se moglo vidjeti kako bismo mogli sjemeništarce pozvati u Zadar i nastaviti školsku godinu. Naime, Bosna je još uvijek bila mirna i nadbiskup vrbosanski, sada kardinal, Vinko Puljić je požurivao neko rješenje zbog opasnosti da dječaci izgube školsku godinu. Mi, sami, u

Zadru, gledajući iz naših neprilika, nismo mogli računati na imalo redovit život u bombardiranom sjemeništu, u neprijateljskom okružju i u nestaćici elementarnih uvjeta za život. Stoga smo, msgr. Marijan Oblak i ja donijeli odluku da privremeni izmjestimo sjemenište: učenike, sestre i profesore. Meni je povjerenio da pokušam naći sredinu podalje od Zadra gdje bi se mogli nastaviti život i školu. Pomišljali smo u jednom času čak na inozemstvo...

U tim okolnostima moja prva misao je letjela prema biskupu porečko-pulskom msgr. Antunu Bogetiću, prema njegovom sjemeništu u Pazinu. Istarsko sjemenište

veljača 2010.

PRESELIO U SRCE Istre

je još prije trinaest godina zbog malog broja učenika bilo zatvoreno, a sjemeništari Riječke metropolije povjereni

Sućut biskupa Milovana

Biskup Ivan Milovan uputio je kancelaru zadarske nadbiskupije don Josipu Lenkiću sućut u povođu smrti nadbiskupa Ivana Prendě:

Prigodom iznenadne smrti mons. Ivana Prendě, nadbiskupa zadarskog, izražavam u ime naše porečke i pulske biskupije iskrenu sućut svim svećenicima, redovništvu i vjernom puku zadarske nadbiskupije.

Pokojni nadbiskup Ivan, pastir mudar i zauzet te, nadasve, čovjek velikoga srca za sve ljudе bio je također veliki prijatelj Istre, k nama rado dolazio, službeno i privatno, te smo se s njim osjećali trajno bliski i povezani. Zajedno s nadbiskupijom zadarskom i sa svim prijateljima i poštovaocima pokojnog nadbiskupa, zahvaljujemo Gospodinu za dobrotu i susretljivost, vjernost i pastirsku zauzetost dragog pokojnika.

Suosjećajući s velikim gubitkom nadbiskupije zadarske, kao u naše Crkve u cijelosti, molit ćemo da Gospodin nagradi vjerno služenje pok. Nadbiskupa te da ga u svom milosrđu uvede u svoje blaženstvo.

zadarskom sjemeništu Zmajević. Budući da sam i tom crtom bio povezan s ocem Biskupom porečko-pulskim te s brojnim istarskim svećenicima osobnim poznanstvom te da je vlč. Milan Zgrablić bio samom odgojitelj u našem sjemeništu, nije mi bilo teško pokucati na srce msgr. Bogetića. Odrobio je da sjemenište u Pazinu postane naš novi dom. Mons. Ivan Bartolić, tadašnji ravnatelj sjemeništa, svojim primjerom i izvrsnim poznavanjem domaćih prilika uvelike nam je pomogao da sjemenište za dva tjedna uglavnom pripremimo za prijem relativno velike sjemenišne zajednice s dijelom profesorskog vijeća iz Zadra. (Šk. godine 1991./92. bilo je 83 sjemeništaraca, a iduće 99). Tako bilježimo 18. siječnja 1992. za početak našega boravka u pazins-

Nadbiskup mons. I. Prendě i biskup mons. I. Milovan kom sjemeništu i nastavku školske godine 1991./92. Time smo postali građani Pazina i drage nam Istre te sudionici svekolikog života istarske biskupije.

U Pazinu smo ostali, dakle, dvije školske godine... U rješavanju kadrovskih poteškoća mnogo su nam pomogle pazinske srednje škole, posebno gimnazija. U nekom drugom prikazu

našega života u Pazinu trebat će navesti brojna imena dobrih ljudi koji su nam svojim izravnim sudjelovanjem u životu škole i zavoda ili svojom podrškom pomogli nositi breme rata... Mi smo tijekom 1992./93. školske godine temeljito preuredili staro, razdrmano i neprikladno sjemenišno zdanje u Zadru... sa završetkom te školske godine, u lipnju 1993., mogli smo se vratiti u svoje sjemenište, u svoj grad.

Kolikogod smo zahvalni Bogu za dobrotu svih ljudi u Istri toliko se radujemo činjenici da smo doprinijeli svojim boravkom u Pazinu razbuđivanju novih planova i nade koje će se konkretizirati u početku života Pazinskog kolegija i klasične gimnazije. □

Rekli su o nadbiskupu Prendě

Janja Teklić, Rovinj: - Nadbiskupa Prendu doživljavala sam kao toplog, skromnog i poniznog Božjeg slugu. Kao rektor sjemeništa Zmajević s maturantima je došao u Rovinj u naš dom. Tom prigodom je sjemeništarima rekao kako se obični ljudi odriču od svoga da bi dali sjemeništarima i potrebitima, te da od skromnih ljudi živi Crkva. Napomenuo je da se očekuje i od njih da budu skromni te da svojim životom i djelovanjem budu na korist domovini i Crkvi.

Ivan Teklić, Rovinj: - Posjećujući sjemenište, tada rektor Ivan Prendě, uvek nas je dočekivao s osmjehom i pozdravljao riječima - prijatelju. Prigodom svakog odlaska iz Zadra govorio je da se

molimo za sjemeništare i potrebe Crkve, te da ne smijemo proći pokraj Zadra, a da mu se ne javimo.

Ilija Jakovljević, Poreč: - Nadbiskup Prendě bio je jednostavan, skroman, ali pedantan i čovjek širokih pogleda. Stalno nam je govorio da jednog dana kao svećenici moramo ostati jednostavni i pristupačni ljudi. U vrijeme Domovinskog rata govorio nam je da naše srce ne smije biti prožeto mržnjom prema našim neprijateljima, da moramo smoci snage oprostiti. Često je u osobnim razgovorima pričao o prekrasnoj Istri, koju je dobro poznavao, o njezinim kulturnim i duhovnim vrijednostima.

Santin: Sin, šaljem te u šumu

Kapelanska služba u Lanišću

Slijedećeg dana uspio je doći u Lanišće, gdje ga je dočekao župnik Josip Aničić s neskrivenim zadovoljstvom i srećom. Prespavao je kod njega, a sljedeće jutro otisao za Kringu po svoje stvari kako bi se namjestio u stanu što ga je čekao. No, kada se vratio, njegov su stan već zauzeli Nijemci pa se morao smjestiti kod župnika, a njegova sestra Antonija (Tonina) koja je došla s njime moralila se smjestiti kod jedne obitelji u selu. Ovdje je bilo jako puno posla, zbog rata je bilo jako puno djece za pravu pričest. Tri se godine nisu pričešćivali. Ali zbog prisutnosti Nijemaca nisu mogli u Lanišću držati vjeronauk pa su to morali obavljati skrivečki u Podgaće.

- Jedan je dječak stalno bio uza me, pratitio me na vjeronauk, u crkvi. Pitao sam ga: Bišti poša u sjemenište, a on je odgovorio – Bin, bin. Uputio sam molbu tršćansko-koparskoj biskupiji, potpisali su njegov otac i župnik i, tako je u sjemenište otisao danas pok. mons Josip Šajina, kancelar naše biskupije, sjeća se moj sugovornik. Posebno pamti tu zimu 1944.: 15 dana prije Božića imao je 94 prvpričesnika! Radio je puno te zime i proljeća – držao vjeronauk, misio,

ispovijedao..., u ožujku se uputio u Trst, naravno, bicikletom. Župnik Aničić zamolio ga je da biskupu odnese jedno pismo, ali bilo ga je strah, rat je još trajao, ali župnik je bio neumoljiv: Čete ga već nekamo stavit.

- Tako je i bilo. Išao sam po Krasu, sva sela su bila spaljena, bilo je strašno. Stigao sam u Trst, biskup Santini me zagrljio,

je nova država, a s njom novi problemi. Crkva i vjera nisu bili zabranjeni, ali niti dobro prihvaćeni. Nova komunistička vlast posebno se iskazala 1947. u Lanišću gdje Milanović više nije boravio, ali je zato nastradao Miroslav Bulešić. Mučki su ga u župnom stanu zaklali domaći komunisti.

- Da nije bila nedjelja, ja, ja s vama danas sig-

Rekao sam: Mogu Boljun i Šušnjevicu. Tako sam dobio treću župu, Boljun, niže sjećanja. Velečasni Božo Milanović imao je sreće s odsluženjem JNA, ali nije i s rezervom, tako da je više puta morao otići na duže vrijeme u rezervu. Sjeća se jedne prigode kada je bio na vježbama na Velom Vrhу, bila je to krizna 1954., odredili su ga u konjušnicu. Stigli su novi rezervisti, bojali su se konja.

- Objašnjavao sam im da su to dobri, teretni konji, ali oni im se nisu smjeli približiti. Da bih ih razuvjerio legao sam ispod jednog konja i rekao im: Vidite kako je dobar. Te su mi godine mobilizirali i motor, moto guzzi 250., srećom, vratili su mi ga natrag ali bez sjedala. Jednom zgodom na vježbama učio sam svog kapetana matematiku da bi mogao položiti sedmi razred gimnazije. Zatvarao me je u stanu da me nitko ne vidi, čak smo imali lozinku za uči u stan. Ja sam mu govorio da sam učio matematiku davno i to na talijanskom, da ne znam hoću li znati pogoditi izraze, ali on je bio uvjeren da mu mogu pomoći. Tako, dok su drugi vježbali, ja sam prepisivao bilježnice i na kraju sam ga podučio jeno malo a on je položio matematiku, priča velečasni Milanović i svaki se put na račun toga od srca nasmije.

Župna crkva u Lanišću

pitao me kako je župnik, je li živ. Sjetio sam se da imam una letterina, dao sam je biskupu. On je počeo čitati a onda je počeo vikati na mene: ai pagatto ai pagatto... Ništa mi nije bilo jasno. Tu piše da ste vrijedni, da puno radite, da ste bravo – bila mi je to najveća pohvala u životu. Ja sam uistinu svugdje išao i to pješice, na noge, nije bilo lako jer znate kakav je to kraj, mašio sam, propovijedao, ali uvijek bih se vratio župniku i izvijestio ga gdje sam bio i što sam radio, a on je to poštovao, kaže velečasni Milanović.

Nova država

Rat je prošao, stigla

urno ne bih ovdje razgovarao, često to kažem mnogima. Jer, ta kravava krizma održala se u nedjelju kada smo svi okolni svećenici imali svezte mise u svojim župama, a nije bilo kao danas motornih vozila da možeš doći brzo gdje hoćeš, mogli smo ići tek pješice ili biciklom. Godine 1949. imali smo re kolekciju na Boljunkom Polju, došao je i biskup Dragutin Nežić, zapravo tada je još bio upravitelj, u vojsku su pozvali sve rođene od 1921. pa srećom ja nisam bio, ali je zato puno svećenika moralio na odsluženje vojske. Tada mi je Nežić rekao: Milanović, ti ćeš morati nešto preuzeti.

Krasopisom prepisivala molitve i znala napamet čitavu latinsku misu

Vajk je veselo hodila u školu magari bez postoli

U listopadu prošle godine Ana Licul navršila je 87 godina. Visoka starost i narušeno zdravlje učinili su svoje pa danas o njoj u Puli skribi Silvana, jedna od tri kćeri. Dragica živi u Vodnjanu, a Nirvana u Zagrebu. Premda ima dana kada je sjećanje ne služi najbolje, ima i onih kada se kristalno sjeća svih životnih detalja, pjesama i posebno molitvi, koje su u cijelosti obilježile njen dug život. Bio je to jedan od razloga za kraći posjet i razgovor. Jedan od razloga bio je i taj da saznamo kako je, zajedno sa svojom majkom Josipom, u malu bilježnicu vrijedno prepisivala prijevod crkvenog obrednika iz 19. stoljeća.

Njena se majka, Josipa Zaharija iz istoimenog sela nedaleko od Žminja udala u obližnje selo Gradišće, a kao velika vjernica vrijedno je prepisivala sve molitve koje su

bile na hrvatskom jeziku. Tu je naviku prenijela i na svoju kćer Anu. Listajući stranice starih bilježnica čitatelj se ne prestaje diviti prekrasnom čitkom rukopisu, što je prilično neobično za prilike u tako malom selu i vrijeme kada su pisane, a bilo je to negdje od 1910. pa nadalje. Na prvi pogled radi se o prijeisu časoslova što se odnosi na Veliki tjedan pred Uskrs, kao i različitim biblijskim čitanjima i psalmima, što su ih nekada davno muškarci pjevali. Zanimljiva je i Molitva za mir pisana 1915., toliko univerzalna da se može upotrijebiti za sve sadašnje i buduće nesretne ratove.

- Smiluj se tolikim majkama, koje su u tjeskobi za sinove svoje, smiluj se tolikim obiteljima koje su bez svoje glave, smiluj se nesretnoj Evropi na koju se sleglo toliko zlo! Nadahni vladaoce i puke

Ana Licul s časnom sestrom

duhom blagosti, ukloni razdor koji cijepa narode i podaj ljudem da jedan drugoga cijelivaju poljupcem mira. To im podaj Ti, dio je prelijepo molitve.

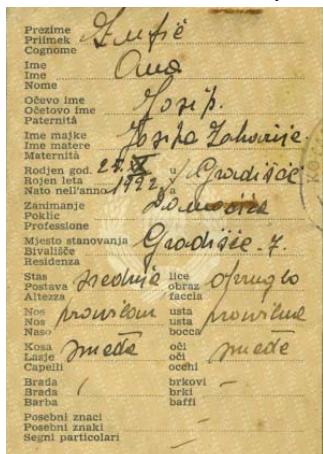
Silvana Licul – Kope pokazuje nam druge drage stvari svoje majke i bake, osobne iskaznice, svete sličice, prvi hrvatski prijevod knjige »Kritična povijest dogadjaja lurdskih«, autora dr. Jurja Bertrina, sveučilišnog profesora u Parizu, a preveli su ga i bilješkama popratili kapucini u Rijeci. Bilo je to u povodu 50-obljetnice lurdskih prikazanja 1908. Knjiga je koštala 60 novčića. Za to vrijeme nje na majka Ana prisjetila se nekih starih pjesama, što su ih pjevali u adventske dane u žminjskoj crkvi ili pak zajedno dok su pod crnim mrakom žurili cestom iz sela na zornice, ranojutarnje mise uoči Božića i Uskrsa. Prisjeća

se nona Ana kako su na Viliju Božju, na Badnjak, jeli bakalar s brosvom (»Brat mali je poša kupit bakalar u Žminj«), kako je na polnočku čitava obitelj odlazila u Žminj te velikog coka na ognjištu. Prisjetila se i dijelova svete mise koju je čitava znala na latinskom. Nona Ana voljela je ići na vjeronauk i u školu.

- Vajk san bila vesela da gren u školu, magari nisan ni postole imala. Vajk san čitala libre poliovac, sjeća se. Knjige je posuđivala pa i kupovala gdjegod je stigla njena majka Josipa.

- Veni creator spiritus ..., ispratila me je umilnim osmjehom kakvog imaju samo djeca i starci te pjesmom, što ju je nekada davno pjevala sa svojom majkom u rodnom joj selu Gradišću. □

(Preneseno iz Glasa Istre)

Osobna iskaznica iz 1946.

Osobna iskaznica iz 1946.

veljača 2010.

Miro doživio mučeništvo ruže i mučeništvo Ilijana

Mons. Josip Pavlišić: - Po mojem dubokom uvjerenju, on je ubijen zato što je bio revan svećenik, kao istaknuti član Katoličke Crkve.

Mons. Josip Pavlišić, koji je 1945. postao svećenik, bio među najблиžim osnivačima hrvatskog Biskupskog sjemeništa u Pazinu, a kasnije postao riječko-senjski nadbiskup, poznat je svima u Istri i Primorju, ali i u cijeloj Hrvatskoj i mnogo šire. Kad je vlč. Miroslav Bulešić na početku školske 1946.-1947. imenovan podravnateljem i profesorom sjemeništa u Pazinu, tamo je bio duhovnik i ekonom, stoga su s vlč. Mironom bili najbliži suradnici. Tijekom cijele školske 1946.-1947., a i ranije, oni su se izbliza poznavali i kao svećenici blisko surađivali. Zajedno s ravnateljem Sjemeništa preč. L. Jurcom vlč. Pavlišić je bio uputio 23. listopada 1946. g. biskupu Santinu u Trst pismo kojim su ga zamolili da vlč. Mira službeno imenuje podravnateljem i profesorom u pazinskom Sjemeništu; njega je bio uputio u Pazin porečko-pulski biskup Radossi. Poglavarji Sjemeništa, Jurca i Pavlišić, pisali su tada biskupu Santinu: „Smatramo da Vam je, Preuzvišeni, poznat duh vlč. Bulešića, koji će [u Sjemeništu] dostoјno zastupati susjednu biskupiju [porečko-pulsku]. Svi poglavari i profesori obiju biskupija bili su vrlo zadowoljni njegovim dolaskom u sjemenište”.

Mons. Pavlišić umro je kao umirovljeni nad-

biskup u Rijeci 9. prosinca 2005. godine. Kakva nam je svjedočanstva o vlč. Miru Bulešiću ostavio?

Kao biskupijski postulator kauze za kanonizaciju vlč. Bulešića, službeno sam ga pohodio u Rijeci šest godina prije smrti, tj. 1999. godine. Vodili smo tada širi razgovor o njegovim sjećanjima na vlč. Mira. No možda će biti korisno da se najprije podsjetimo na neke ranije svećane izjave mons. Pavlišića o njegovom subratu vlč. Bulešiću koji je bio nastradao u Lanišću prigodom Krizme 1947.

Još 1987., dok je naša zemlja bila u sklopu Jugoslavije i pod upravom komunističke diktature, nadbiskup metropolita riječko-senjski mons. Josip Pavlišić predvodio je u Svetvinčentu, rodnoj župi vlč. Miroslava Bulešića, spomen-slavlje prigodom četrdesete obljetnice njegove mučeničke smrti, slaveći svečanu misu zajedno s biskupom Bogetićem i četrdeset svećenika: bilo je to na blagdan apostola sv. Bartola, 24. kolovoza. U nastupnoj riječi nadbiskup je tada rekao: „Gospodin je svoju Crkvu sagradio na dvanaest stupova. Jedan od tih bio je sv. Bartul, apostol i mučenik. Ujedno znamo da je naš brat Miro Bulešić bio svećenik, jedan od stupova u porečko-pulskoj biskupiji...“. U homiliji je nadbiskup nastavio: „Okupljeni smo u obilježavanju 40. obljetnice kako je naš brat u svećeništvu Miro Bulešić, dični sin ove župe, izuzetnom revnošću svjedočio evanđelje i kraljevstvo Božje. O njemu smijemo reći: kratak je vijek živio, a ispunio je mnoga vremena.“

U jeseni 1947. posjetio je Biskupsko sjemenište u Pazinu tadašnji Papin pronuncij u Jugoslaviji Josip Hurlev. U razgovoru mu je blagopokojni Božo Milanović spomenuo kako je Crkva u Istri i Sjemenište u Pazinu mnogo izgubilo smrću Miroslava Bulešića. A pronuncij je na to odgovorio: ‘Moje je uvjerenje, da ste smrću toga svećenika više dobili nego li ste izgubili, jer dobili ste sveca, mučenika’.

Slično je mons. Pavlišić svjedočio o vlč. Miru i u brojnim kasnijim prilikama: prigodom otkrivanja spomen-obilježja vlč. Miroslavu Bulešiću 20. travnja 1991.g. u Sjemeništu u Pazinu prigodom objavljivanja svojih sjećanja u „Istarskom glasu“) i drugdje.

Kad sam kao postulator u kauzi za kanonizaciju vlč. Bulešića pohodio u Rijeci nadbiskupa Pavlišića (bilo je to 5. svibnja 1999. g.) želio sam od njega što više sazнатi o životu vlč. Mira dok je bio podravnatelj sjemeništa u Pazinu i posebno o njegovom stradanju prigodom krizme u Lanišću godine 1947. Nadbiskup je međutim tada opširno pričao o brojnim perifernijim temama: o uglednom prelatu mons.

Nadbiskup Josip Pavlišić

Ukmaru, o biskupu Santinu i njegovim zaslugama za Sjemenište u Pazinu, o iskustvima koja je on kao mladi biskup stekao u kontaktima s pravoslavnima u Lici i dr. Ali osvrtao se i na događaje uz krizmu u Lanišću i ponajprije na sam zločin, za koji se misli da je počinio S. Sanković. Nadbiskup kaže: „...A znate kako je ono bilo, sve je išlo po direktivi Partije, a jadni ljudi nisu možda bili toliko krivi...“

On [Sanković] si je prao ruke na onom pojilištu blizu župnoga stana i nakon ubojstva ponavljao je Mirove zadnje riječi: ‘Isuse, primi dušu moju... A par mjeseci prije toga, iste 1947. godine, ja sam putovao s Mironom na motoru preko Učke; mi smo išli skupa iz Pazina u Lovran pregledati ono imanje koje nam je bio izručio biskup Camozzo. Ja sam u Sjemeništu bio ekonom i želio sam da i Miro Bulešić pođe malo sa mnom, da vidimo to dobro. Pošli smo motociklom, i dok smo išli uzbrdo na Učku on mi je na motoru prijavio kako je živio u Rimu, u Collegio Lombardo. (Nastavak na stranici 20)

Festival demokracije ili podjela?

Vjerujemo da će novoizabrani predsjednik, koji je glazbeno nadaren i potkovan, znati dirigirati jednom istinskom «političkom simfonijom».

Neovisno o tome tko je, kako i zašto pobijedio na nedavnim predsjedničkim izborima, sve ono što se događalo prije, tijekom i nakon izbora ukazuje na to da ima još puno toga što valja učiniti ukoliko želimo da nam se na nekim budućim izborima dogodi istinski «festival demokracije», kako su, možda preuranjeno, prozvani ovi zadnji predsjednički izbori.

NEPRIHVATLJIVE ALTERNATIVE

Kada se radi o izborima predsjednika države, građanin bi trebao biti u mogućnosti birati onoga kandidata koji nudi veća jamstva da će postati čimbenik objedinjavanja ljudi, a ne podjela među njima. Cijela predizborna kampanja, međutim, ukazivala je na nešto sasvim drugo. Isključivost, koja je postupno rasla do usijanja, nudila je građaninu samo jednu alternativu: ukoliko ne želim biti svrstan na jednu stranu ostajem kod kuće i ne idem birati; ili, s druge strane, idem na izbore riskirajući da zauvijek budem stigmatiziran kao crveni ili kao crni, kao proeuropski ili kao antieuropski.

Jasno je da velik broj građana nije želio biti stigmatiziran pa je ostao kod kuće. Kod mnogih koji su izišli na izbore,

međutim, bez obzira za koga su glasovali, ostao je gorak okus da su, protiv ili mimo svoje volje, obasuti epitetima koje ne zasljužuju. Pa ćemo se onda čuditi zašto ljudi masovno ne idu na izbole! Ili ćemo za slabi odaziv kriviti kišu, hladnoću ili političku nedoraslost! Sotomiziranje protivnika, a pogotovo onih koji za njega glasaju, ostavlja teško izbrisive tragove u svijestima ljudi.

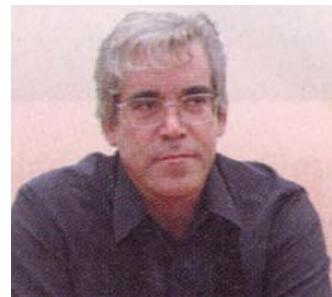
PROBLEMATIČNI PROZELITIZAM

Ključnu ulogu u tome odigrali su mediji. Oni isključivo komercijalni posebna su priča jer izgleda da za svoj pristup i djelovanje ne odgovaraju nikome. Izgleda, međutim, da je ova logika usvojena u svim medijima, bez obzira bili oni komercijalni ili «javni». To je logika naglašavanja onoga što kandidate prikazuje kao nepomirljive protivnike, koji se ne slažu ama baš u ničemu. S obzirom da se radi o osobama koje će biti odgovorne za funkcioniranje jedne države, ovakav medijski pristup jednostavno je lažan. Jednostavno je nemoguće da se tu radilo samo o «crno-bijeloj tehnići». Upravo one najvažnije teme, vjerujem, bile su na neki način veći ili manji prioritet gotovo svim kandidatima. Neovisno no-

vinarstvo, svojim slikama i govorom trebalo bi pomoći građaninu objektivno sagledati namjere i program, lik i djelo pojedinog kandidata. To je moguće ukoliko ono, barem donekle, ostane po strani, neovisno. Toga je, međutim, bilo jako malo. Građanin gotovo da nije mogao razlučiti što je istinska i objektivna informacija, a što mu netko kroz medij želi sugerirati kao osobni stav koji, s obzirom da dospijeva do mnogo ljudi, postaje neka vrst prozelitizma.

MANIPULIRANJE CRKVOM

Ovakvoj logici služilo je i uvlačenje Crkve u izborna kola. Iako se službeni vrh Crkve očitovalo o izborima samo jednom izjavom u kojoj naglašava neke općeludske vrijednosti koje bi trebale krasiti budućeg predsjednika, Crkvu se odmah počelo svrstavati na jednu stranu. Tome je nadošla teza kako se po crkvama agitiralo za jednoga kandidata. S obzirom da zaista nije bilo ozbiljnih razloga takvom uvlačenju Crkve u izbole, nameće se zaključak da bi se to bilo dogodilo i da nitko nikada, niti iz crkvenog vrha niti iz «baze» ne bi bio ništa rekao. To je očito učinjeno imajući u vidu moguće interpre-

Prof. dr. Josip Grbac

tacije takvog navodnog uplitanja Crkve koje će uslijediti nakon izbora. A interpretacije su samo dvije: ako onaj, uz kojega je navodno Crkva, pobijedi na izborima, to će biti dokaz da Crkva dirigira hrvatsku politiku pa je nužno otjerati ju u sakristije; ako, s druge strane, onaj uz kojega je navodno Crkva izgubi na izborima, njegov poraz bit će shvaćen i kao poraz Crkve. I u tom slučaju Crkva neće imati pravo rijeći u ovom društvu. Zar nam obje varijante nisu predobro poznate iz vremena komunizma te vode prema istom cilju? Očito je to postao cilj brojnih «neovisnih» novinara. Istinski «festival demokracije» tražio bi puno više. Vjerujemo da će novoizabrani predsjednik, koji je glazbeno nadaren i potkovan, znati dirigirati jednom istinskom «političkom simfonijom». Vjerujemo da neće dopustiti da na njega utječu oni koji skladaju i dirigiraju rekвијeme ili posmrtnе marševe za sve i svakoga tko nije po njihovu ukusu. □

SVEČANA PROMOCIJA KNJIGE

Trviž od Istarskog razvoda do nove hrvatske škole

Ovaj znanstveni zbornik prvi je te vrste koji govori o povijesti ovoga kraja, razvoju školstva, nacionalnom identitetu i nastojanjima u budućnosti.

Intoniranjem Lijepe naše u izvedbi ženske vokalne skupine «Kadencija» iz Trviža počela je svečanost predstavljanja knjige „Od Istarskog razvoda do nove hrvatske škole“. Uz nazočnost većeg broja mještana, gostiju i uzvanika, knjigu su predstavili mr. sc. Mate Krizman, Zdenka Turkalj-Čohilj, prof. i voditeljica područne škole u Trvižu, te dr. sc. Željko Mrak, glavni urednik izdanja. Knjiga sadrži dvanaest radova predstavljenih na znanstvenom skupu o 100. obljetnici osnovne škole u Trvižu održanog 2005. godine. Nakladnik je pazinska Osnovna škola Vladimira Nazora, Područna škola Trviž, a sunakladnik Hrvatsko katoličko mladenačko društvo «Seljačka Sloga - Trviž 1911». Kratki

presjek povijesti Trviža u uvodnom tekstu na hrvatskom, engleskom i talijanskom potpisuju dr. Josip Bratulić i Željko Mrak. Slijedi referat «Trviž u Istarskom razvodu» akademika Josipa Bratulića. Profesor Ante Cukrov u svom radu govori o hrvatskom osnovnom školstvu u Istri od 1943. do 1945. Sve o sakralnim spomenicima trviškoga komuna objedinjuje tekst prof. Josipa Šiklića. Slijede tekstovi prof. Galijana Labinjana o školstvu Trviža od 1945. do 1970., zatim mr. sc. Krizmana o trviškoj osnovnoj školi «Vladimir Gortan» od 1970. do 1990., a prof. Turkalj-Čohilj završava i zaokružuje temu školstva osnovne škole u Trvižu od 1990. do 2005.

O Slovencu Leopoldu Jurci, trviškom župniku i hrvatskom rodoljub-

Zdenka Turkalj-Čohilj, mr.sc. Mate Krizman, dr.sc. Željko Mrak bu, u svom radu govori mr.sc. Jakov Jelinčić. «Spomenička topografija Trviža» prilog je mr. sc. Marina Baldinija a prof. dr. sc. Josip Jurčević govori o «Istri u hrvatskom nacionalnom identitetu». «15. obljetnica Istarskog ogranka Društva hrvatskih književnika» referat je mr. sc. Borisa Domašića Biletića. O materijem jeziku kao zalagu budućnosti piše književnik Daniel Načinović. Knjigu zaključuje rad arhitekta Daria Sironića o projektu nove(proširene) škole u Trvižu i sportske dvorane. Dodatak radovima je popis svih učenika koji su završili osnovnu školu u Trvižu i Kašćergi od 1956. do 2005. te statistički podaci (prezimena, broj stanovnika i naselja u katastarskoj općini Trviž). Trviški župnik Ante Žufić bio je posebno ganut

ovom lijepom knjigom poručivši da je ovo čekao pune 23 godine od kada je župnik u Trviž i da sada ima što darovati svakom gostu. Poseban gost na skupu bio je biskup porečki i pulski, i veliki prijatelj trviške župe, mons. Ivan Milovan koji je na kraju zaključio «da treba čuvati ono što je vrijedno i zdravo i što se ne smije izgubiti, a istodobno potrebno je stvarati i nove vrijednosti, kako materijalne, tako i duhovne».

Ovaj znanstveni zbornik prvi je te vrste koji govori o povijesti ovoga kraja, razvoju školstva, nacionalnom identitetu i nastojanjima u budućnosti, rekao je glavni urednik koji se zahvalio svima koji su na bilo koji način pridonijeli da ova knjiga ugleda svjetlo dana. (L)

Biskup I. Milovan, kancelar I. Jakovljević i uzvanici na predstavljanju knjige

veljača 2010.

Prihvatljivo novo vino, ali ne i stare mješine

Sustavno planirana i provodena difamacija "neposlušnih i nepodobnih" pojedinaca i ustanova u našem društву, kojom se želi isključiti iz društvenog i političkog prostora sve one individualne i kolektivne aktere koji nisu spremni jednoglasno, iz moralnih, vjerskih, patriotskih ili drugih motiva poduprijeti diktirane ljevičarske vrijednosti ili prihvati njihova unaprijed izabrana rješenja, predstavlja podmukli totalitaristički nasrtaj na demokratske vrijednosti i demokratsku praksu u našem društву i državi.

Živimo u vremenima značajnih, društvenih, gospodarskih, idejnih i ostalih događanja i promjena. Kako na globalnoj, tako i na nacionalnoj razini. Kao nikada dosada, posve su kontradiktorni pogledi i tumačenja o tome što je istina a što obманa, što je dobro a što loše, što je svjetlost a što pak opačina i tama. Zašto je tomu tako?

Za razliku od ranijeg povijesnog razdoblja, na pr. XX. stoljeća, kad su analize i ocjene raznih društvenih pojavnosti temeljene na njihovom cjelovitom i usustavljenom sagedavanju, u današnjem se prevladavajućem postmodernističkom pristupu stvari predstavljaju neusustavljeno, samo u dijelovima, krajnje selektivno, fluidno. Takvim se pristupom, međutim, jedva može doći do istine spoznaje, uspostaviti jasan odnos između uzroka i posljedice ili se oslobiti subjektivnosti u ocjeni je li nešto dobro ili nije dobro. Nadalje, ne razlučuje se bitno od nebitnoga, već se u cilju afirmacije iskrivljene slike stvarnosti operira nepotpunim i friziranim infor-

macijama. Stoga je danas itekako moguće, čak u pravilu, "prodavati" istinu kao istinu, fikciju kao stvarnost, manipulaciju kao uspjeh, podvalu kao slobodu.

Po toj se matrici stvara iskrivljena slika "stvarnosti", a društvo se onda raspoločuje na dva pola; na one koji prihvataju takvu ponuđenu i propagiranu "stvarost", i na one koji više vjeruju svojim "očima", svom razumu, vjeri ili svom povijesnom iskustvu.

OCJENA PREDSJEDNIČKIH MANDATA

Slučaj takve dvostrukre "stvarnosti" se na primjer iskazuje kod ocjene uspješnosti dvaju desetogodišnjih predsjedničkih mandata - predsjednika Tuđmana i Mesića.

Nanašoj dominirajućoj javnoj političkoj i medijskoj sceni marljivo je i sustavno plasirana "neupitna ocjena" kako je prvo desetogodišnje razdoblje "zamračeno", dok je drugo izuzetno demokratski "prosvjetljeno"

i uspješno.

Ovakve se ocjene međutim potkrijepljuju činjenicama ili poluistinama koje obuhvaćaju tek mnoštvo malih, u osnovi nebitnih, ponašanja, slučajeva, akcija, rezultata.

Za približno objektivnu ocjenu prvih i drugih deset godina predsjednikovanja dvaju državnih poglavara potrebno je komparativno sagledati ukupnost društvenog (ne) razvoja Hrvatske, na temelju bitnih činjenica. A te bitne činjenice za zadnjih deset godina su svakako i ove: da se, u odnosu na devedesete, u tom mirnodopskom razdoblju obavila višestruko veća rasprodaja javnoga dobra i nacionalnih resursa, višestruko se uvećalo vanjsko zaduživanje, višestruko je naraslo nezasluženo bogaćenje, korupcija i kriminal; da su se višestruko povećali troškovi predsjednikovog ureda (s manje ovlasti) i broj savjetnika i služinčadi, da su višestruko eksplodirala predsjednikova bijelosvjetska putovanja (više od 250, tj. prosječno 25 godišnje ili 2 mjesечно), a da sve to

Dr. Mario Sošić

nije dovelo do smanjenja, već do stalnog povećanja vanjskotrgovinskog deficita, niti do sređivanja, već do povećanja graničnih i političkih prijepora sa Slovenijom, Srbijom, Crnom Gorom, BiH; da smo izgubili dio svog suvereniteta (Haag, ZERP, Arbitraža za granicu), da nas je zahvatila opasna vanjska i unutarnja gospodarska i društvena kriza, da nismo ušli u Europsku uniju, da je narašla društvena konfliktost u hrvatskom društvu, pa i po crti ideološke podjeljenosti, itd.

Već u kontekstu ovih iskazanih bitnih činjenica, teško da bi glavni politički akteri na čelu s predsjednikom Republike mogli dobiti pozitivnu povijesnu ocjenu o svom uspješnom radu i doprinosu razvoju i snaženju hrvatskog društva i države. □

SLUGA BOŽJI MIROSLAV BULEŠIĆ

Tamo im je njihov špiritual, duhovnik, govorio o svećeničkom celibatu pa im je rekao da postoje dvije vrste mučenika - „mučenici ruže” i „mučenici ljljana”. I jedno i drugo mučeništvo je zahtjevno, teško, ali je možda i teže ono „mučeništvo ljljana” nego „mučeništvo krvi” ili „ruže”. To je meni vlč. Miro iznosio, što je njima govorio špiritual u Collegio Lombardo. I par mjeseci nakon toga - Miro je doživio i mučeništvo krvi i mučeništvo ljljana!... Meni je ostalo duboko utisnuto u pameti što mi je Miro govorio par mjeseci prije toga, jer je on u Lanišću doživio i mučeništvo krvi i mučeništvo ljljana! On je očito češće razmišljao o mučeništvu, kad je meni tako otvoreno o tome govorio!“.

Pitam: Vlč. Miro je u svom dnevniku zapisao kako je u sjemeništu nailazio na brojne teškoće...

On odgovara: "Da, to sam čuo i od kardinala Kuharica... kao da se vlč. Bulešić teško snalazio u Sjemeništu... Ali, mi smo se svi teško snalazili u Sjemeništu! Svi smo mi bili u nekom smislu početnici... Ja zapravo i nisam osjećao neke posebne teškoće... Morali smo se probijati kroz vatru, kroz oganj...".

Pitam: Vlč. Miro, dok je radio u Sjemeništu, često je i rado izlazio u župni pastoral...

Nadbiskup: "Da, tako je. Ali mi u Sjemeništu vršili smo svatko svoj posao. A Miro je bio oblubljen posvuda, bio je mlad, čestit, profesor. Nismo imali puno vremena da diskutiramo. Što se o njemu može reći? Ništa negativnoga, a pozitivno može se navesti njegovo veliko zalaganje na svakom području. Ljudi ga se lijepo sjećaju po svim župama u kojima je djelovao... Ali mene je posebno impresionirao onaj naš razgovor kad smo motorom isli prema Učki i on mi je govorio o dvostrukom mučeništvu. A malo nakon toga on je osobno doživio i mučeništvo krvi i mučeništvo ljljana. Kad je stradao ja sam se sjetio toga našeg razgovora...".

Mene je posebno zanimalo nadbiskupovo svjedočanstvo o vlč. Miru kao uzornom svećeniku i posebno: smatra li ga istinskim mučenikom, koji je nastрадao zbog vjere. Nadbiskup izjavljuje: "Ma to je očito! On je bio zahtjevan prema đacima, ali uvijek pravedan. A bili smo zahtjevni i mi... Po mojem mišljenju on je bio autentični svetac, o njemu se nikad nije čulo nešto lošega. Partija je pokušavala spriječiti djelatnost Crkve u Istri, Širili su mržnju prema svećenicima. A onim događajem u Lanišću htjelo se zastrašiti i sve vjernike. Po mojem dubokom uvjerenju, on je ubijen zato što je bio revan svećenik, kao istaknuti član Katoličke Crkve; a bio je čestit, učen, nadaren, zauzet. Za mene osobno posve je jasno da je on podnio mučeništvo „in odium fidei“ (zbog mržnje prema vjeri), na koje se je on stvarno duhovno pripremao". □

Poratne (ne)prilike

Put mons. Dragutina Nežića u Istru bio je za njega ne samo put u nepoznati kraj nego, štoviše, u nepoznate administrativne prilike, gdje su donedavna bili talijanski biskupi i gdje je i samo područje administracije djelomično hrvatsko i djelomično slovensko. Njemu je, naime, povjereni upravljanje hrvatskim dekanatima Tršćansko-koparske biskupije i slovenskog dijela

Preč. Božo Milanović je 2. kolovoza 1946. poslao zagrebačkom nadbiskupu Stepincu sastavak s obrazloženjem i zemljopisnom kartom koji prikazuje granice istarskih crkvenih područja i prijedlog da Sveti Stolica pošalje u Istru jednog zasebnog administratora. Dana 6. studenog su on i preč. Josip Pavlišić došli sami u Zagreb razgovarati s apostolskim nuncijem iz Beograda Hurlyem i zamoliti ga da se pobrine kako bi i Istra imala svog administratora koji bi znao hrvatski, jer od Dobrile ovamo nismo imali biskupa koji bi poznao jezik naroda...

Dana 15. siječnja 1947. savezničko zapovjedništvo oružanih snaga u Puli odlučilo je do kraja mjeseca zamijeniti dotadašnje vojne mornaričke jedinice i tako upravljati tim područjem do stupanja na snagu Mirovnog ugovora. Mnogi su se tada odlučili napustiti Pulu i Istru. Parobrod Toscana je 3. veljače 1947. počeo odvoziti u Italiju pokretnu imovinu izbjeglica.

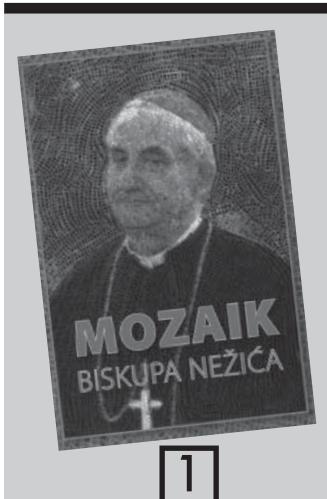
I biskup Radossi se spremao napustiti Istru. Prije toga je upravu Biskupije ostavio brizi svoga delegata prepozita porečkog kaptola mons. Antonija Bronzina, koji je bio već u poodmaklim godinama i bolestan. Okružnicom od 8. srpnja 1947. biskup Raffaele Radossi javlja svojim svećenicima da radi općeg dobra odlazi u Italiju i 10. rujna javlja kanoniku Antoniju Bronzinu u Poreču da je to posljednje pismo što mu ga piše iz Biskupije. A Konzistorijalna kongregacija pri Svetoj Stolici je 2. srpnja 1947. pod br. 304/47 imenovala apostolskim administratorom Porečko-pulske biskupije mons. dr. Mihovila Toroša, do tada profesora crkvenog prava na Bogoslovnom učilištu u Gorici. On se nastanio u porečkom biskupskom dvoru u listopadu 1947.

Kao što ćemo detaljnije napomenuti kasnije, tršćansko-koparski biskup mons. Antonio Santin, bio je spriječen u svojoj biskupskoj službi na području dijela njegove biskupije što je bila pod okupacijom Jugo-

za Crkvu u Istri

slavije, iako je pravno imao na to pravo. Zbog toga je apostolski administrator jugoslavenskog

1

U nekoliko nastavaka objavit ćemo feliton o porečkom i pulskom biskupu dr. Dragutinu Nežiću iz knjige mons. Marijana Bartolića „Mozaik biskupa Nežića – Crkva u Istri 1947 – 1984.“.

Ove godine navršava se 15-obljetnica njegove smrti (1995.). Rođen je 1908. u Donjoj Reki kraj Jastrebarskog, za svećenika zaređen 1930., duhovnik u Sv. Jeronimu u Rimu i Bogoslovnom sjemeništu u Pazinu, ceremonijar i bilježnik nadbiskupa Alojzija Stepinca, naslovnim biskupom Pomarije imenovan 1950., a deset godina kasnije porečkim i pulskim rezidencijalnim biskupom.

Pripremila Ana Roberta BURŠIĆ

dijela goričke nadbiskupije mons. Franc Močnik, Slovenac, imenovan i administratorom dijela koji u Jugoslaviji pripada Tršćansko-koparskoj biskupiji. Nakon zločina u Lanišću 24. kolovoza 1947., kad je ubijen Miroslav Bulešić i teško stradao djelitelj krizme mons. Jakob Ukmarić, 25. rujna 1947. mons. Močnik javlja Boži Milanoviću i Leopoldu Jurci u Pazinu, da je privremeno dobio u upravu također i dio Tršćansko-koparske biskupije koji je pripao Jugoslaviji i da ih imenuje svojim delegatima na tom području Istre s

je ubrzo kao građanin talijanskog dijela Gorice враћen u Italiju kao strani državljanin.

Riječka biskupija je tada bila odijeljena od Senjske. Po odlasku u Italiju riječkog biskupa Uga Camozza, početkom kolovoza 1947. imenovan je upraviteljem Riječke nadbiskupije mons. Karel Jamnik, župnik u Ilirskoj Bistrici.

Valja napomenuti da su crkveno-pravnoj upravi nunciature Jugoslavije u Beogradu pripale župe Istre i Slovenskog primorja tek 15. rujna 1947. nakon pravomoćnosti pariškog „Ugovora o miru

potpisnica i to 15. rujna 1947. Tada su se engleske i američke čete povukle s Morganove linije na granicu, određenu mirovnim ugovorom, te su ispraznile Pulu i okolicu. Jugoslavija je time nakon duge i oštре političke i diplomatske borbe, dobila 7.372 km² sa 495.105 stanovnika. U Italiji je ostalo još oko 60.000 Slovenaca, a u tršćanskoj državici (STT) oko 16.000 Hrvata i kojih 100.000 Slovenaca. (...). Dne 16. rujna 1947. donio je Prezidij FNR Jugoslavije ukaz kojim je protegnuo Ustav, zakone i druga prava, što vrijede u SFRJ, na područje pripojeno Jugoslaviji ugovorom o miru s Italijom. Time je bila proglašena aneksija naših krajeva Jugoslaviji. (...). Svoje narodno sjedinjenje bio bi dočekao naš narod u Istri s nezapamćenim veseljem da nije bio razočaran osjećajući kako mu komunizam sve više ugrožava duhovna i materijalna dobra, osobna prava, slobodu i narodni ponos. Ali uviđavniji su se ljudi i u toj novoj nevolji pouzdavali u Pravdu te su shvaćali da privremeno zlo ne smije zasjeniti trajno dobro.“ (Božo Milanović: *Istra u XX. st. – II*, 312-313). □

U sredini nadbiskup A. Stepinac, desno D. Nežić, lijevo F. Šeper.

određenim ovlastima. Još im priopćuje i to da je privolom pretpostavljenih pisao apostolskom nunciјu u Beograd neka požuri poslati koga za apostolskog upravitelja hrvatskog dijela Istre, budući da je njemu iz Solkana kod Gorice predaleko upravljati tim dijelovima hrvatskog područja. Mons. Močnik

s Italijom“.

„Oblasni odbor za Istru je već 1. rujna 1947. donio na svojem izvanrednom zasjedanju u Pazinu odluku o stupanju hrvatskog naroda Istre u zajednicu s ostalim narodima FNR Jugoslavije (...). Definitivno je stupio na snagu mirovni ugovor tek nakon ratifikacije od strane pojedinih država

(Nastavak u sljedećem broju)

veljača 2010.

Pedijatar – tko je to?

Biti pedijatar odgovoran je i zahtjevan poziv. Potrebno je biti izuzetno strpljiv, pažljiv, pun razumijevanja i, jasno, ljubavi za dječicu. Lijepo je biti pedijatar. Lijepo je imati svog pedijatra, pravog prijatelja vašeg djeteta i vaše cijele obitelji.

Tko je pedijatar?

Pedijatar je liječnik specijalist za dječje bolesti.

Kako se postaje pedijatar?

Nakon osmogodišnjeg osnovnog obrazovanja, četiri godišnje srednje škole treba završiti medicinski fakultet koji traje šest godina, a potom specijalizaciju iz pedijatrije koja traje četiri godine. Nakon specijalizacije mogu se školovati dalje još dvije godine sub-specijalizacije, a neophodno je dalje stalno učiti.

Pedijatrija je grana medicine koja se bavi djetetom od rođenja do navršene 18. godine života. Zadatak pedijatrije je da proučava i nadzire tjelesni i mentalni razvoj djece, štiti i unapređuje zdravlje, sprečava i liječi bolesti i osposobljava bolešću ometenu dječu.

U svom radu pedijatri surađuju s ostalim specijalistima.

Kako je organizirana skrb za dječu?

Osnovni pedijatrijski tim čine pedijatar i medicinska sestra koja se opredijelila za rad s djecom, što podrazumijeva da ima posebni osjećaj za dječu. Sestre se također mogu dalje školovati, tako su glavne sestre u bolnicama s višom školom, a od nedavno postoji i fakultet za medicinske sestre.

Pedijatri dio svog rada posvećuju praćenju zdrave djece, njihova rasta i razvoja dajući potrebne savjete i upute roditeljima, što podrazumijeva i zaštitu od bolesti koje prijete dječi u vremenu intenzivnog rasta i razvoja. Veći dio rada posvećuju bolesnoj dječi, dijagnostici i liječenju malih bolesnika, a po potrebi ih upućuju u polikliniku Djalatnosti za zdravstvenu zaštitu djece ili bolničko liječenje.

Pedijatri kod nas rade u sekundarnoj zdravstvenoj zaštiti u pulskoj Općoj bolnici u Djalatnosti za zdravstvenu zaštitu djece. Djalatnost obuhvaća bolnički dio i polikliniku, dnevnu bolnicu i ambulantu koja radi 24 sata za hitan prijem. Bolnički dio ima Odjel za dojenčad i veću dječu i Odjel za prijevremeno rođenu dječu i dječu male porođajne težine, bolesnu novorođenčad s intenzivnom njegom. O zdravoj novorođenčadi nakon poroda do otpusta kući vodi skrb također pedijatar-neonatolog koji pripada našem timu a radi u rodilištu i usko surađuje s ginekolozima.

Koje su osobitosti u radu s djecom?

U dječjoj dobi događaju se stalne promjene u smislu rasta i razvoja, a što je dijete mlađe promjene su jače izražene pa je veoma važno procijeniti što je u određenoj dobi normalno a što odstupa od normale. Kada se radi o bolesnom djetetu, što je dijete mlađe simptomi bolesti su manje tipični i ne zahvaćaju samo jedan organ ili sistem organa nego i cijeli organizam. Što je dijete mlađe veća je mogućnost i iznenadenja u tijeku bolesti. Iznenadna pogoršanja nije uvijek moguće predvidjeti. Međutim u timu su roditelji koji prate svoje bolesno dijete, promjene bilježe i iznose svome pedijatru.

Stoga lijepo je imati pedijatra koji će uz vas roditelje pratiti rast i razvoj djeteta u zdravlju i bolesti. Posebno je to lijepo kada je uz vas kada je cijeloj obitelji najteže, a to se događa uvijek kada je dijete bolesno. Liječit će vaše dijete te će dati sve potrebne upute. Hrabro će vam, kada se radi o teškoj bolesti neizvjesne prognoze, saopćiti dijagnozu s puno pažnje i ljubavi. Jedino kada dijete umre pedijatar ostaje bez riječi. Tajna smrti djeteta nadilazi ljudsku sposobnost spoznaje. Preostaje nam jedino vjera u život koji se mijenja, nastavlja i spasonosni smisao ljudske patnje. Biti pedijatar odgovoran je i zahtjevan poziv. Potrebno je biti izuzetno strpljiv, pažljiv, pun razumijevanja i, jasno, ljubavi za dječicu. Lijepo je biti pedijatar. Lijepo je imati svog pedijatra, pravog prijatelja vašeg djeteta i vaše cijele obitelji.

O, Bože, žeže tvoja riječ

Dr. Ante Kresina. Sitan. Mršav čovjek. Uvijek u odijelu. Sijede poduze, valovite, razbarušene, nemirne kose. Koliko god je bio tjelesno sitan, djelovao je velik. Želim napisati ovih nekoliko redaka s ljubavlju. Moj odnos prema njemu je odnos strahopoštovanja. Zato, iako ga nema, ne bih htio o njemu napisati nešto ružno. Ono što bi on smatrao ružnim bila bi neistina. Zbog toga mu ne bih htio ni mrtvom laskati. Tražim, osim svojih sjećanja, i druge podatke o njemu. Uzimam njegove knjige i tražim ono „o piscu“, ono što piše autor knjige sam o sebi ili izdavač o njemu. Nema ništa. Da, prepoznajem ga! To je on! Pretjerano skroman? Možda. Bar iz znanstvenih razloga mogao je popustiti i napisati o sebi ili dati da se napiše ... najosnovnije. Ali, bio je strog, tvrd, nepopustljiv kritičar i nadbiskupa (Pavlišića), i kollega i crkvenih institucija i društva i župnika i raznih duhovnih i svjetskih pojava, i vlasti i časti ... Bio je prorok. Biblijski. Onaj koji nesmiljeno tumači Božju riječ koja je goli, isukani, dvosjekli mač; mač koji dijeli moždinu i zglobove ... Bila je to riječ koja je čistila, odstranjivala sve trulo... Ta riječ je iz njegovih usta žeglja. Palila je srca, nije dala mira, tjerala je u pokret misli, osjećaje, odgovornost.

Dr. Ante Kresina

Ja sam ga se bojao: bojao sam se da ne izlanem nešto glupo, bojao sam se učiniti ili reći štograd u neskladu s onim što nas je učio.

Volio sam ga i nisam ga htio iznevjeriti. Zato sam „gutao“ njegova predavanja, sav se „zapalio“ i strastveno o njima razmišljao. U meni se rađao jedan novi, evanđeoski svijet. Vizija! I zato sam pisao pjesme da izrazim, da pretocim svoju zapaljenu dušu u riječi, kako ne bi izgorjela. Ali njegova vlastita riječ i njega je nesmiljeno sjekla. Bio je to bespošredni boj. Ne za sebe, nego za Boga. Zato se nije čuvao i nije sklanjao iza Božje riječi, već je dozvoljavao da i njemu „dolazi glave“. Iza šturih podataka koji slijede, osoba je meni najdražeg profesora. Moje srce je ploča na kome je on napisao užarenim dljetom neizrecive stvari. Opečatio me!

Dr. Ante Kresina (25. 10. 1934. – 21. 2. 1990.) rođio se u Kresinima (Žminj) u Istri; zaređen 1959. godine, 1960. diplomirao i položio li-

cencijat iz teologije na Katoličkom bogoslovnom fakultetu u Zagrebu. U Rimu je na Papinskom biblijskom institutu položio licencijat iz biblijskih znanosti (1962.) a na Papinskom sveučilištu Gregoriana doktorirao (1965.) s tezom „O kršćanskoj duhovnoj zrestlosti kod sv. Pavla“. Nakon studija predavao je Sv. Pismo na Visokoj bogoslovskoj školi u Zadru i Rijeci, te na Katehetskom institutu Katoličkog bogoslovnog fakulteta u Zagrebu. Objavio je niz rasprava i članaka biblijsko-teološke tematike u raznim časopisima, zbornicima i katoličkim novinama. „Kršćanska sadašnjost“ mu je objavila dvije knjige: „Svitanje iza Golgotе“ (1985.), „Čovjek s onu stranu tvari“ (1989.) i „O, Bože, žeže tvoja riječ“ (1993., posthumno). Pokopan je u obiteljskoj grobnici u rodnoj župi Žminj.

Znao je često reći: „O, Bože, žeže tvoja riječ“ i kad god se sjetim ili čitam ovu pjesmu Tina Ujevića, vidim profesora Kresinu, i više nego njega.

SVAKIDAŠNJA JADIKOVKA

Kako je teško biti slab,
kako je teško biti sam,
i biti star, a biti mlad!

I biti slab, i nemoćan,
i sam bez igdje ikoga,
i nemiran, i očajan.

I gaziti po cestama,
i biti gažen u blatu,
bez sjaja zvijezde na nebu.

Bez sjaja zvijezde udesa,
što sjase nad kolijevkom,
sa dugama i varkama.

- O Bože, Bože, sjeti se
svih obećanja blistavih
što si ih meni zadao.

O, Bože, Bože, sjeti se
i ljubav, i pobjede
i lovora, i darova.

I znaj da Sin tvoj putuje
dolinom svijeta turobnom
po trnju i po kamenju,

od nemila do nedraga,
i noge su mu krvave,
i srce mu je ranjeno.

I kosti su mu umorne,
i duša mu je žalosna
i on je sam i napušten.

(Tin Ujević)

Misa za pok. Kresinu u Žminju

Župa sv. Mihovila u Žminju obilježava 20. obljetnicu smrti prof. dr. Ante Kresine u nedjelju, 21. veljače. Euharistiju će predvoditi porečki i pulski biskup mons. Ivan Milovan u 11 sati. O dr. Kresini govorit će fra Emanuel Hoško.

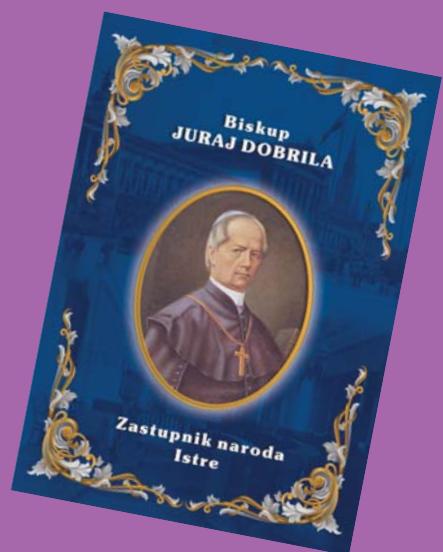
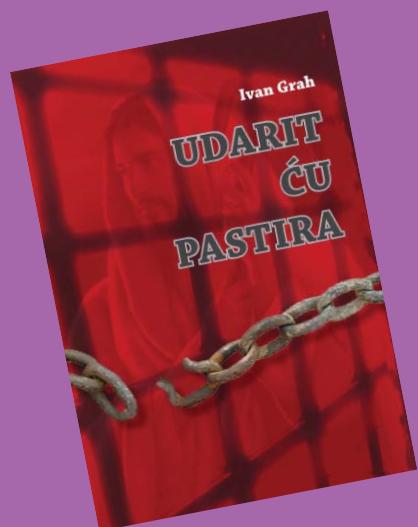
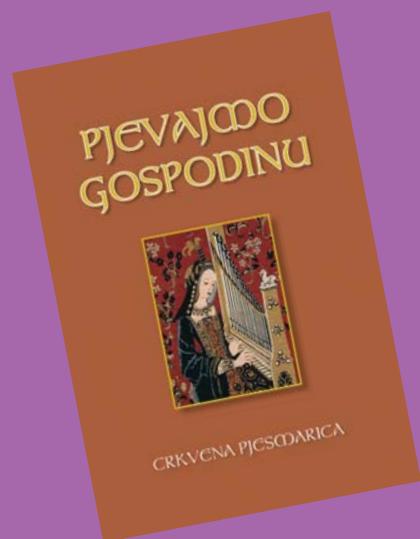
Popodne u 16.30 sati okupit ćemo se i pomoliti kod groba pokojnika i obitelji Kresina na žminjskom groblju.

“Josip Turčinović”
d.o.o za nakladničku i grafičku djelatnost
PAZIN

IZDANJA

Dobra ruka
200 kn